

Česká zemědělská univerzita

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Diplomová práce

**Využití ICT pro lepší kooperaci při zpracování
exekučních příkazů a výzev k součinnosti mezi
bankami a orgány veřejné moci**

Daniel Polák

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Daniel Polák

obor Informatika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Využití ICT pro lepší kooperaci při zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti mezi bankami a orgány veřejné moci**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
 2. Cíl práce a metodika
 3. Problematika exekucí a výzev k součinnosti v bankách
 4. Historie vývoje kooperace mezi účastníky procesu
 5. Nové trendy a postupy uplatňované v současnosti
 6. Závěr
 7. Seznam použitých zdrojů
 8. Přílohy
-

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

ŠTĚDRŮŇ B.: Manažerské řízení a informační technologie. Grada Publishing, ISBN 80-247-2052-4.

TVRDÍKOVÁ M.: Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy. Grada Publishing, ISBN 978-80-247-2728-8

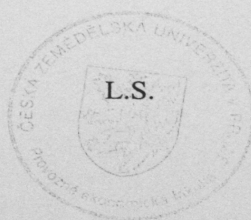
VOŘÍŠEK J.: Strategické řízení informačního systému a systémová integrace. Management Press, ISBN 80-85943-40-9.

HAROLD E.R., MEANS W.S.: XML v kostce, Computer Press. ISBN 80-7226-712-4

ČESKÁ BANKOVNÍ ASOCIACE: Standard bankovních aktivit č. 17.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Využití ICT pro lepší kooperaci při zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti mezi bankami a orgány veřejné moci“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. 4. 2011

Daniel Polák

Poděkování

Velice rád bych na tomto místě poděkoval za vedení, pomoc a odbornou konzultaci při zpracování této diplomové práce Ing. Jiřímu Vaňkovi Ph.D.

Využití ICT pro lepší kooperaci při zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti mezi bankami a orgány veřejné moci

Utilization of ICT for better cooperation in the process of execution payments and information providing between banks and state organs

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou využití ICT při zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti. V práci je zhodnocen dosavadní vývoj spolupráce mezi orgány veřejné moci a bankami a jsou zde zmíněny aktivity, které byly v minulosti uskutečněny s cílem zlepšit efektivitu spolupráce a snížit náklady vynakládané na zpracování agendy. V dokumentu je navržena cesta dalšího vývoje včetně návrhu legislativních změn, které by zvýšily zájem všech subjektů o zlepšení spolupráce a využití ICT.

Klíčová slova

ICT, kooperace, exekuční příkaz, výzvy k součinnosti, zefektivnění procesů, elektronická komunikace, datové schránky, XML

Summary

Thesis is focused on application of the information technologies used for processing of requests for cooperation and execution orders. The document describes the status of cooperation between banks and state bodies. It mentions the actions taken in the past in order to improve the efficiency of the cooperation and to decrease the costs of the processing. There is also a proposal of next steps including suggestions for the legal changes that would increase the interest of all the subjects in improving the usage of the ICT in the thesis.

Key words

ICT, cooperation, execution payment order, request for cooperation, increase of process efficiency, electronic communication, data boxes, XML

Obsah

1.	Úvod.....	10
2.	Cíl práce a metodika	11
2.1	Hlavní cíl.....	11
2.2	Další cíle	11
2.3	Metodika práce	11
3.	Problematika exekucí a výzev k součinnosti v bankách.....	13
3.1	Základní pojmy	13
3.2	Proces zpracování výzev k součinnosti	13
3.3	Zpracování exekučních příkazů	18
4.	Vývoj kooperace mezi bankami a orgány veřejné moci.....	23
4.1	Spolupráce bank s Českou správou sociálního zabezpečení	23
4.2	Spolupráce bank s finančními úřady.....	25
4.2.1	Vytváření Standardu číslo 17.....	25
4.2.2	Způsob předávání a formát předávaných dat	27
4.2.3	Autentizace zpráv	29
4.2.4	Chybové kódy	29
4.2.5	Dopady uzavření dohody do procesů bank a finančních úřadů	30
4.3	Spolupráce bank se soudními exekutory	32
4.3.1	Formy výzev k součinnosti.....	34
4.3.2	Rozsah požadavků soudních exekutorů.....	34
4.3.3	Rozšíření standardu číslo 17	34
4.3.4	Přínosy uzavřené dohody pro banky.....	38
4.3.5	Přínosy uzavřené dohody pro exekutory	40
4.4	Rozšíření stávajícího řešení	40
4.4.1	Zapojení dalších orgánů veřejné moci do stávajícího systému.....	41
4.4.2	Změna rozsahu odpovědí	41
4.5	Spolupráce v oblasti zpracování exekučních příkazů	42
4.5.1	Okamžik doručení exekučního příkazu	43
4.5.2	Strukturovaný zápis exekučního příkazu	43
5.	Využívané technologie	50

5.1	XML.....	51
5.1.1	Dopady využití XML formátu	54
5.2	Způsoby přenášení dat	55
5.2.1	Informační systém datových schránek.....	56
5.3	Zabezpečení přenášených dat	60
6.	Závěr	61
	Seznam literatury	64

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Počty prověřovaných subjektů v Komerční bance, a.s.[11]	15
Obrázek č. 2 – Podíl výstavců výzev zaslaných Komerční bance, a.s. v roce 2010 [11]....	16
Obrázek č. 3 – Základní formulář zpracování výzvy k součinnosti[11].....	17
Obrázek č. 4 – Životní cyklus zpracování exekučního příkazu v bance.....	20
Obrázek č. 5 – Formulář zadání exekučního příkazu[11].....	21
Obrázek č. 6 – Formulář zadání položky platebního předpisu[11].....	22
Obrázek č. 7 – Podíl výstavců výzev zaslaných Komerční bance, a.s. v roce2002[11].....	26
Obrázek č. 8 – Počet nařízených exekucí soudních exekutorů[11]	32
Obrázek č. 9 – Kroky zpracování XML výzva v bance.....	39
Obrázek č. 10 – Příklad struktury dat a vazeb předávaných XML soubory	51
Obrázek č. 11 – Zobrazení XML dokumentu v prohlížeči Mozilla Firefox.....	53
Obrázek č. 12 – Zobrazení XML v prohlížeči Mozilla Firefox (seskupení dat)	53
Obrázek č. 13 – Zobrazení XML dokumentu v aplikaci MS Excel	54
Obrázek č. 14 – Formulář aplikace pro vytváření a čtení XML souborů[14]	55
Obrázek č. 15 – Počet datových zpráv doručených do Komerční banky, a.s.[11]	57
Obrázek č. 16 – Rozložení zdrojů využitých při zpracování exekucí a výzev	61

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Struktura CSV souboru odesílaného Komerční bankou, a.s.....	24
Tabulka č. 2 – Typy dotazů finančních úřadů	27
Tabulka č. 3 – Data obsažená v XML souborech finančních úřadů	28
Tabulka č. 4 – Chybové kódy[5]	30
Tabulka č. 5 – Data obsažená v XML souborech soudních exekutorů[5].....	37
Tabulka č. 6 – Položky názvu souboru[5]	37
Tabulka č. 7 – Rozšířené typy dotazů.....	42
Tabulka č. 8 – Kódy dokumentů exekučních příkazů	44
Tabulka č. 9 – Příklad číselníku typu dokumentů	59

1. Úvod

Exekuční příkaz realizovaný prostřednictvím přikázání pohledávky z účtu je v dnešní době jedním z nejrychlejších a současně i neefektivnějších nástrojů, jak se věřitelé mohou dostat ke svým již splatným a přitom dobrovolně nezaplaceným pohledávkám. Princip tohoto způsobu vymáhání je vymezen zákonem 99/1963 Sb. (občanský soudní řád) a spočívá v postižení prostředků, které jsou uloženy na účtech dlužníků v bankách. Kromě vlastního způsobu provádění exekučního příkazu přikázáním pohledávky z účtu je i některými dalšími speciálními zákony určena povinnost bank spolupracovat při vymáhacím procesu, ke kterému jsou kompetentní orgány veřejné moci. Zmíněná spolupráce spočívá především ve sdělování informací o majetku dlužníků, který mají dlužníci uschován v bance a následné podpoře při provádění vlastního exekučního příkazu.

Všechny tyto právní normy vznikaly v době, kdy odeslání doporučeného dopisu bylo považováno za jediný relevantní způsob garantovaného předání dokumentů mezi jednotlivými stranami.

Množství dat, stále stejná struktura předávaných informací, vysoké personální i věcné náklady a další faktory nutí obě zúčastněné strany hledat cesty, jak proces co nejvíce zrychlit a zefektivnit.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem diplomové práce je navržení konkrétního využití informačních technologií pro zefektivnění procesů zpracování exekučních příkazů přikázáním pohledávek z účtů u bank a zpracování výzev k součinnosti, které bankám zasílají orgány veřejné moci.

2.2 Další cíle

Dílní cíle diplomové práce jsou:

- návrh optimalizace zákonem stanovených povinností tak, aby využití ICT bylo co nejefektivnější,
- vyhodnocení dostupných možností pro přenos dat, nalezení jejich silných a slabých stránek, výběr nejvhodnějšího způsobu pro přenos dat,
- zpracování datové struktury vhodné pro přenos požadovaných dat,
- výběr technologie umožňující korektní předávání úplných informací mezi zúčastněnými stranami.

2.3 Metodika práce

V kapitole nazvané ‚Problematika exekucí a výzev k součinnosti v bankách‘ bude rozebrán a po jednotlivých částech detailně zanalyzován proces součinnosti bank s orgány veřejné moci, případně dalšími oprávněnými orgány, a na něj navazující proces zpracování exekučních příkazů vystavovaných orgány veřejné moci a zpracovávaných bankami. Základním podkladem pro analýzu budou platné právní normy České republiky a pracovní postupy zaměstnanců Komerční banky, a.s., kteří jsou odpovědni za zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti.

V další kapitole je vyhodnocen dosavadní vývoj a jsou zde zrekapitulovány a s odstupem posouzeny jednotlivé kroky, které byly v oblasti zlepšení kooperace mezi bankami a orgány veřejné moci doposud uskutečněny.

Následující část práce je věnována hledání a hodnocení technologií, které jsou v současné době využívány v procesu zpracování exekucí a výzev k součinnosti mezi bankami a orgány veřejné moci. Kapitola je tematicky rozdělena na tři části, „Formáty přenášených dat“, „Technologie přenosu dat“ a „Zabezpečení a věrohodnost přenášených dat“.

V závěru jsou zmíněny potenciální možnosti dalšího rozvoje, které problematika přináší a vize možného cílového stavu, jakého by bylo možné dosáhnout za předpokladu splnění definovaných podmínek na straně všech zúčastněných subjektů a za předpokladu vhodné úpravy související legislativy.

3. Problematika exekucí a výzev k součinnosti v bankách

Procesy součinnosti bank s třetími stranami a realizace exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu jsou upraveny speciálními zákony, které definují povinnosti bank a oprávnění třetích subjektů. Prolomení bankovního tajemství při výzvách k součinnosti je zakotveno v ustanovení paragrafu 38 zákona číslo 21/1992 Sb. (o bankách) a provádění exekučních příkazů v bankách je upraveno zákonem číslo 99/1963 Sb. (občanský soudní řád). Proces zpracování exekučních příkazů je vymezen především paragrafy 303 až 311 uvedeného zákona, které jsou přiměřeně užity při realizaci všech typů exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu, přestože ustanovení paragrafů jsou formulována pouze pro exekuční příkazy vystavené soudem. Naprosto stejný postup je tedy uplatňován bez ohledu na to, zda je výstavcem exekučního příkazu finanční úřad, soudní exekutor, správa sociálního zabezpečení, případně jakýkoliv jiný oprávněný výstavce.[6][8]

3.1 Základní pojmy

Základní pojmy Banka, Oprávněný, Exekuční příkaz, Povinný, Výstavce, Exekuční příkaz a Výzva byly podrobně definovány v bakalářské práci na téma Speciální technologie řízení rozlehlého systému složeného z více homogenních týmů, která byla zaměřena především na problematiku řízení útvaru, který exekuční příkazy a výzvy k součinnosti zpracovává v Komerční bance, a.s.

3.2 Proces zpracování výzev k součinnosti

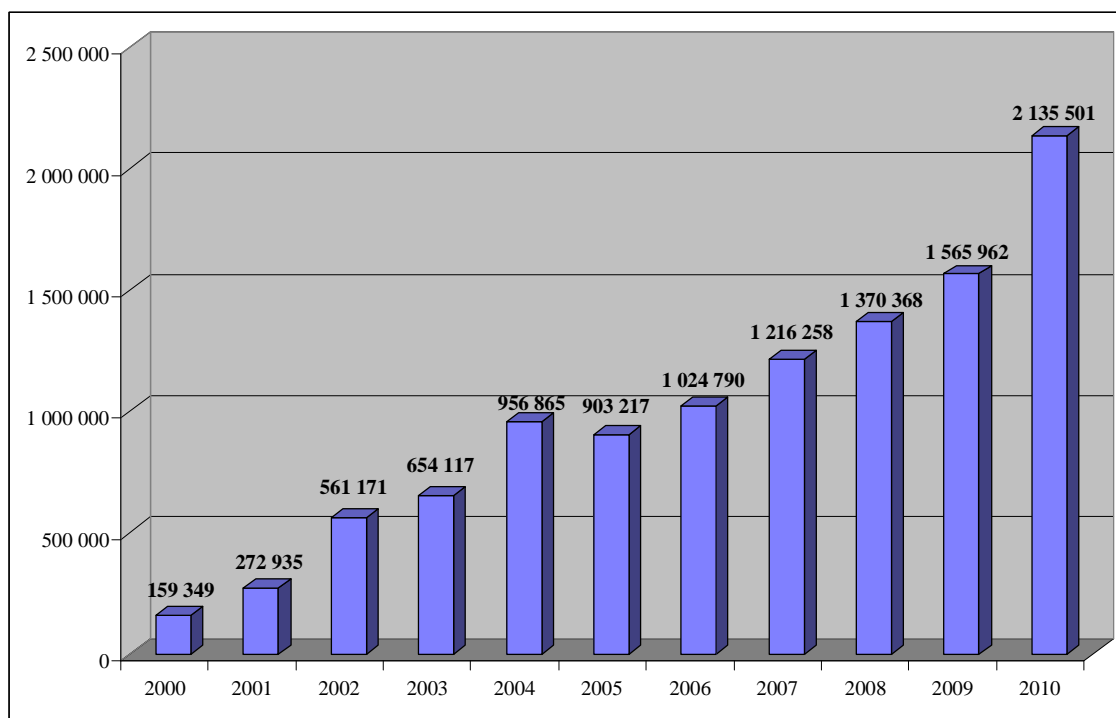
Podstatou procesu zpracování výzev k součinnosti je získání požadovaných informací k subjektu pro jejich využití při procesu vymáhání pohledávky. Těmito informacemi mohou být čísla účtů, zůstatky na účtech, transakce za požadované období, případně další informace o produktech a službách, které klient využívá. Výstavce výzvy takto získá informace o majetku dlužníka, na základě kterých vybere nejvhodnější způsob vymáhání dluhu. Provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu je obecně považováno za nejméně nákladný způsob vymáhání, a proto je exekuce na účty dlužníka a s tím spojené zjišťování majetku u bank jedním z prvních kroků, které subjekt vymáhající pohledávku (finanční úřad, exekutor, případně jiní výstavci) učiní.[13]

Výzva k součinnosti je bankám zasílána v písemné formě, jež obsahuje příslušná zákonná ustanovení, dle kterých je výstavce oprávněn data požadovat a na jejichž základě je banka povinna informace sdělit. Dále obsahuje rozsah požadovaných informací a výčet subjektů, kterých se výzva týká. Tyto subjekty musí být jednoznačně identifikovány tak, aby nemohly být zaměněny za jiný subjekt a aby následně nedošlo k neoprávněnému provádění exekuce na majetek subjektu, který není dlužníkem. Pokud banka nedokáže jednoznačně identifikovat subjekt, který je předmětem výzvy k součinnosti, nemůže sdělit výstavci požadované informace. V případě soudních exekutorů je exekutor povinen přiložit k žádosti o součinnost i usnesení soudu, kterým je pověřen k provedení konkrétní exekuce.[7]

Výzvy k součinnosti je také možné rozdělit podle počtu subjektů, kterých se týká. Někteří výstavci preferují zasílání výzev tak, že každá obsahuje pouze jeden subjekt, jiní naopak upřednostňují dotazy hromadné, kdy k výzvě, ve které napíše své požadavky, připojí seznam subjektů. V České republice neexistuje žádný prováděcí předpis, který by upřesňoval formu žádostí o součinnost zasílaných bankám, a proto bývají žádosti jednotlivých výstavců naprosto odlišné. Obdobná situace je ale i na straně bank. Zákon bankám pouze ukládá sdělit údaje a nijak neupřesňuje formu, jakou mají být data předána orgánu veřejné moci a banky se pouze snaží splnit povinnost vyplývající ze zákona za cenu co nejmenších vynaložených nákladů.

Po obdržení výzvy banka zkontroluje její náležitosti, a pokud je vše v souladu s platnými právními normami, zjistí požadované informace o jednotlivých subjektech ve svých systémech a vyhotoví odpověď na výzvu k součinnosti, kterou odešle výstavci.[6]

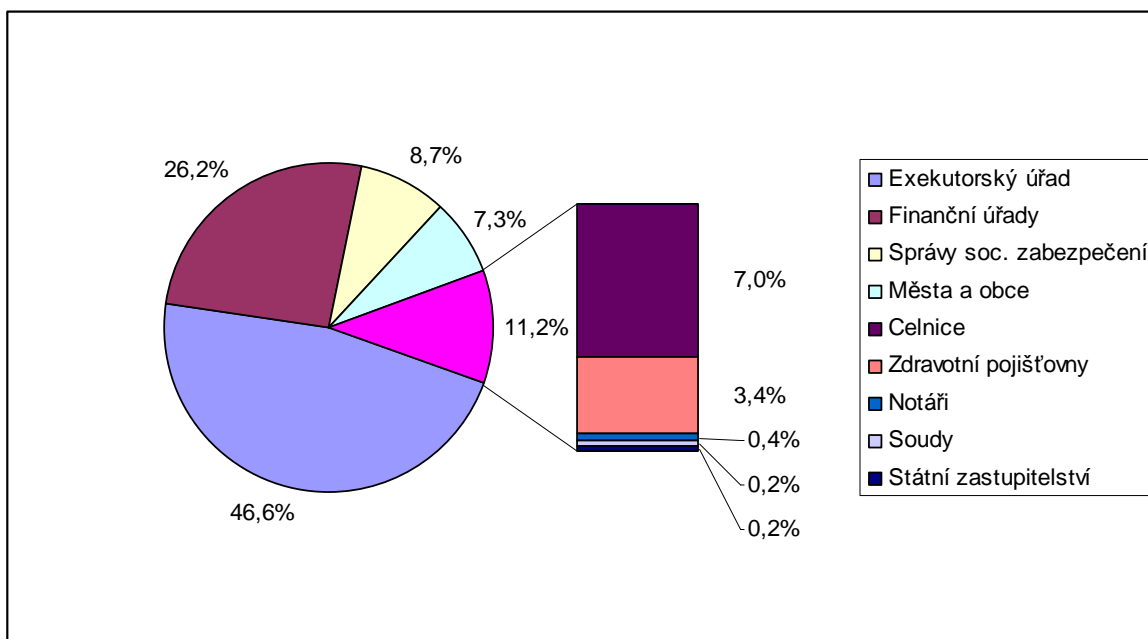
Množství prověřovaných subjektů má trvale vzrůstající tendenci a například v Komerční bance, a.s., došlo od roku 2000 k několikanásobnému nárůstu počtu subjektů, které jsou v rámci výzev k součinnosti prověřovány.

Obrázek č. 1 – Počty prověřovaných subjektů v Komerční bance, a.s.[11]

Podíl jednotlivých výstavců na celkovém počtu výzev zasílaných bankám se od roku 2000 měnil, a zatímco v první polovině dekády převažovaly dotazy finančních úřadů, v roce 2010 agendu jednoznačně ovládly dotazy soudních exekutorů.

Pracovní postup zpracování výzev k součinnosti v bankách se od počátku vyvíjel. Počáteční způsob zpracování spočíval ve vyhledávání dat v jednotlivých systémech bank. Pověřený pracovník banky měl přístup do všech systémů banky, ve kterých byly informace o produktech a službách. Na základě výzvy vyhledal jednotlivé údaje k požadovanému subjektu, vyhodnotil, které budou sděleny, napsal odpověď a odeslal ji zpět výstavci. Přenášení informací do odpovědi bylo prováděno přepisováním nebo kopírováním dat. Pokud se dotaz výstavce týkal více subjektů, opakoval pověřený pracovník banky výše uvedený postup pro každý subjekt zvlášť. Na konci devadesátých let došlo ke skokovému nárůstu počtu požadavků zasílaných výstavci, především pak finančními úřady. Jelikož na tento nárůst nebyly banky předem upozorněny, nebyly schopny na zvýšený nárůst objemu agendy reagovat a často docházelo k udělování pokut bankám za pozdní odpovědi.

Obrázek č. 2 – Podíl výstavců výzev zaslaných Komerční bance, a.s. v roce 2010 [11]

Neustálým zvyšováním objemu dotazů byly banky přinuceny investovat nemalé prostředky za účelem zvýšení efektivity zpracování agendy. Přestože výstup je stále stejný (písemná odpověď), způsob zpracování se změnil a pracovníci začali zadávat pouze definici požadavků a následně vybírali subjekty, kterých se výzva týkala. Aplikace pak již sama dohledala data v jednotlivých systémech banky a podle přednastavených parametrů vybrala ke sdělení pouze ta data, která měla být sdělena. Ke zpracování výzvy k součinnosti je po implementaci podpůrné softwarové aplikace postačující vyplnění formuláře (viz obrázek č. 3) a doplnění identifikátorů subjektů výzvy (záložka ‚Subjekty‘).

Zpracování výzev - FAF.PROD.KB.CZ

Applikace Dokumenty Výzvy Správa EK Okna Nápořádá

Výzva č. j.: 04024569

Výzva	Výstavce
Číslo jednací KB: 04024569	Číslo jednací: DZ_942695 04MVO095
Datum doručení: 31.03.2004	Typ výstavce: Finanční úřady
Datum zaevidování: 23.4.2004 13:46:48	Název výstavce: Finanční úřad v Podbořanech
Termín vyřízení: 01.05.2004	Adresa výstavce: Masarykovo náměstí 733, Podboř
Vytvoření výzvy: 30.04.2004 15:26:10	Vyřizující osoba: ředitel finančního úřadu Ladislav I
Zpracovatel: DPOLAK1	Poznámka: INVENTUS S.R.O.
Stav: Otevřená	Poplatek: ☐
Počet subjektů: 0	

Elektronické požadavky Ruční požadavky Subjekty Dokumenty Historie

Zadáno: 27.10.2010 Zpracovat do: 19.12.2010

Přímé požadavky:

☒ Jméno/Název subjektu	☒ Běžné účty	☐ Včetně nenalezených
☒ RČ/IČ	☒ Vkladové účty	☒ Datum otevření účtu
☐ Adresa subjektu	☒ Termínované účty	☐ Povolený limit (kontokorent)
☐ Domácí pobočka/Expozitura	☐ Půjčky/Uvěry	

Zpracováno: 00.00.0000 Odesláno: 00.00.0000

Nepřímé požadavky:

☒ Zůstatek k datu	15.05.2007	☒ Datum zrušení účtu
☐ Zůstatky	od: 00.00.0000	☐ Poslední pohyb
☐ Obrátky	do: 00.00.0000	☐ Exekuce
☐ Transakce		Datum DVA: 20.02.2009

Zpracováno: 00.00.0000 Odesláno: 00.00.0000

Počet načtených záznamů: 2

Obrázek č. 3 – Základní formulář zpracování výzvy k součinnosti[11]

Částečná automatizace přinesla kromě zrychlení zpracování výzev k součinnosti i možnost provádění některých kontrol, které byly dříve nerealizovatelné. Příkladem je kontrola správnosti zadání rodného čísla, spočívající ve validaci na MODULO11, které by měla splňovat všechna rodná čísla přidělovaná od 1. 1. 1954. Obdobná kontrola byla zavedena i pro identifikační čísla právnických osob a podnikatelů.

Vyhledávání subjektů podle jednoznačných identifikátorů je tak neodmyslitelnou součástí zpracování výzev k součinnosti.

3.3 Zpracování exekučních příkazů

Exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu je pouze jedním ze způsobů vymáhání pohledávek od povinných. Samotný proces začíná již zjištěním, že nějaký subjekt nesplnil svou povinnost, kterou může být zaplacení faktury, daní, pokuty, odškodného, případně další důvod. Na základě tohoto dluhu vznikne takzvaný exekuční titul, který již obsahuje informace kdo, komu a kolik dluží. Nicméně tento exekuční titul neobsahuje technické podrobnosti o způsobu vyrovnání pohledávky. K tomu je zapotřebí doplnit informace o majetku povinného tak, aby vymáhající subjekt mohl zvolit efektivní způsob vymáhání. Jakmile jsou informace o majetku a exekučním titulu známy, nic nebrání provedení exekuce, která v případě exekuce prováděné z účtu představuje odepsání prostředků z účtu dlužníka a připsání prostředků na účet oprávněného. Vlastní proces provedení exekučního příkazu přikázáním pohledávky z účtu je řízen ustanovením znění paragrafů číslo 303 až 311, zákona číslo 99/1961 Sb. (občanský soudní řád), v platném znění.[8]

Proces začíná doručením exekučního příkazu do banky, při kterém jsou zablokovány prostředky na účtech povinného, a to až do výše vymáhané pohledávky. Banka je povinna okamžikem doručení zablokovat prostředky na účtech povinného, které jsou uvedeny v exekučním příkazu a to až do výše vymáhané pohledávky. Ve většině případů je pohledávka vyčíslena včetně příslušenství, za které je považováno vše, co souvisí s vymáhanou pohledávkou a zpravidla se jedná o náklady předchozího řízení, úroky z prodlení nezaplacené pohledávky a často i předpokládané náklady, které v souvislosti s vymáháním vzniknou v budoucnu. Lze se setkat i s exekučními příkazy, kde příslušenství několikanásobně převyšuje původní pohledávku.

Po zablokování účtu následuje období, ve kterém probíhá rezervování vyčíslené částky pro exekuční příkaz. Pro exekuci musí banka použít veškeré prostředky, které byly na účtu v okamžiku doručení exekučního příkazu a dále pak všechny platby, které byly připsány po doručení exekučního příkazu. Přitom banka nesmí upřednostnit svou pohledávku, což znamená, že si nemůže zaúčtovat na úkor exekuce poplatky, splátky úvěrů ani provést případné jiné debetní platby, které by za normálních okolností převedla z exekucí zablokovaného účtu. Pokud je na účet zasláno více exekučních příkazů, jsou plněny v pořadí, ve kterém byly bance doručeny. V případě, že banka obdrží více exekučních příkazů v jeden den, jsou prostředky rozděleny poměrně dle výše vymáhané pohledávky.

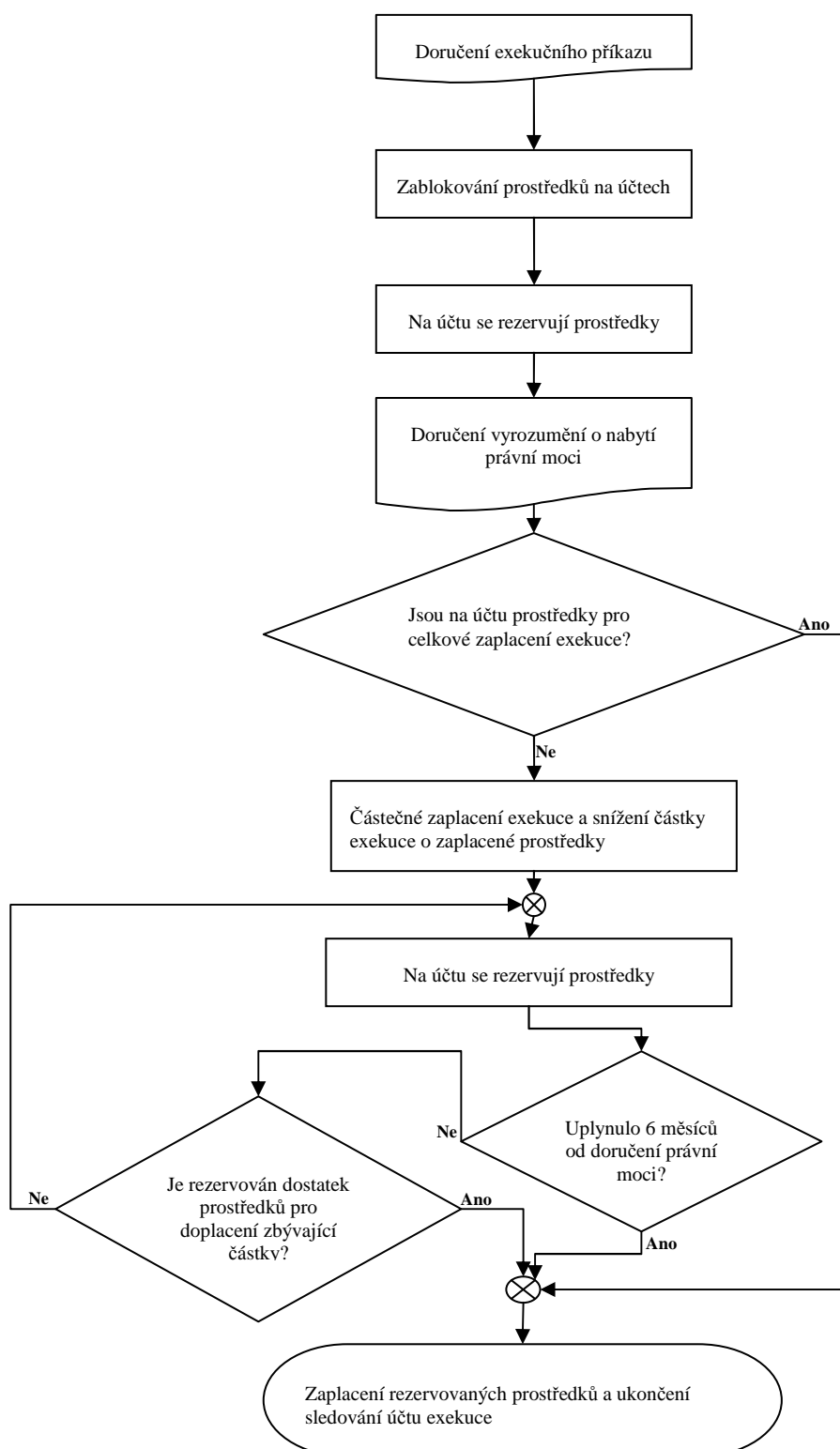
Před placením pohledávky z titulu exekuce mají přednost jen přesně specifikované platby, kterými je například opravné účtování, výplata mezd nebo výplata dvojnásobku životního minima.

Další významnou událostí v životním cyklu exekučního příkazu je doručení vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu do banky. Následující den je banka povinna provést exekuční příkaz. Provedením exekuce je úhrada narezervovaných prostředků na vrub účtu povinného a ve prospěch účtů uvedených v exekučním příkazu. V případě, že narezervované prostředky jsou dostatečné pro uspokojení celé pohledávky, exekuční příkaz výplatou končí. V opačném případě je banka povinna sledovat i nadále přicházející platby a to až do naplnění zbývající části pohledávky, nejdéle však po dobu šesti měsíců. Pokud ani po dobu šesti měsíců nedojde k narezervování celé částky, je exekuce uspokojena pouze částečně.

Základní proces zpracování exekučního příkazu lze velmi srozumitelně znázornit vývojovým diagramem.

Diagram znázorňuje pouze nejobvyklejší a zcela základní životní cyklus, který se týká naprosté většiny zpracovávaných exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu. Činnostmi spojených se zpracováním exekucí je více, do procesu mohou zasahovat i další skutečnosti, například zahájení insolvenčního řízení povinného nebo skutečnost, že povinný již nemá u banky vedeny žádné účty, nicméně četnost těchto událostí není vysoká.

Zpracování exekučních příkazů nebylo na začátku devadesátých let minulého století příliš časté, nicméně množství příkazů doručovaných bankám narůstalo obdobně jako u výzev k součinnosti. I v této agendě došlo postupem času k nárůstu, který je srovnatelný s kvantitativním nárůstem agendy výzev k součinnosti.

Obrázek č. 4 – Životní cyklus zpracování exekučního příkazu v bance

Zpracování exekučních příkazů v bankách je možné dělat několika způsoby, nicméně povinnosti bank vyplývající ze zákonných norem jednoznačně definují povinnosti, které musí banky plnit. Některé peněžní ústavy vytvářejí pro každý exekuční příkaz složku (dříve v papírové podobě, dnes jsou dokumenty ve většině případů ukládány v elektronické formě) a při jednotlivých úkonech se pracovníci vrací k dříve doručeným dokumentům a čerpají z nich informace nutné pro další zpracování exekučního příkazu. Jedná se například o číslo účtu příjemce platby, které není nutné znát při zadávání blokace prostředků na účtech povinného, ale až v okamžiku platby. Jiné banky preferují zpracování dokumentů tak, aby nebylo nutné vracet se k dříve zpracovaným dokumentům. Takový postup předpokládá uchování všech potřebných dat i pro budoucí zpracování. Na obrázku číslo 5 je formulář aplikace využívané pro zpracování exekučních příkazů v Komerční bance, a.s.

The screenshot shows a software window titled "Exekuce" with a menu bar containing "Aplikace", "Příkaz", "Evidence", "Zpracování", "Dokumenty", "Uživatelé", "Parametry", "Reporty", "Okna", and "Nápověda". The main area is titled "NOVÝ EP" and contains a complex form with the following sections:

- Číslo jednací KB:** Input field.
- Č. j. výstavce:** Input field.
- Povinný:** Input field with a "Povinný" button next to it.
- Výstavce:** Input field with "Duplikace" and "Výstavce" buttons.
- Oprávněný:** Section with "Název:", "Ulice:", and "PSČ:" input fields, and a "Město:" dropdown.
- Kontaktní adresa:** Section with "Název:", "Jméno:", "Funkce:", "Ulice:", and "PSČ:" input fields, and a "Město:" dropdown.
- Číslo účtu:** Input field.
- Měna:** Dropdown menu set to "CZK".
- Mzdy požadované:** Input field.
- Vyplacené:** Input field.
- Odklad:** Check box.
- Částka:** Input field.
- Datum:** Input field.
- Ukončení odkladu:** Check box.
- Datum doručení:** Input field with value "28.02.2011".
- Poznámka:** Input field.
- Pořídil:** Input field with value "dpolak1" and an "Oznámení" button.
- Vyřizuje:** Input field with value "Polák Daniel Bc." and a dropdown arrow.

At the bottom of the form, there are several buttons: "Účty", "Holdy", "Předpis", "Platby", "Neúplný", "Blokace", "Příjemce", "Tisk", "Historie", "Editovat", "K posouzení", "Zapsat", "Storno", and "Nápověda".

Obrázek č. 5 – Formulář zadání exekučního příkazu[11]

Do aplikace je možné zadat informace o všech stranách účastnících se exekučního řízení (povinný, oprávněný, právní zástupce oprávněného a výstavce exekučního příkazu – ve formuláři označen jako Kontaktní adresa) a dále veškeré informace potřebné pro další zpracování exekučního příkazu, kterými jsou jednacímí čísla výstavce a banky, měna exekučního příkazu, účty, ze kterých má být exekuční příkaz proveden, celková výše exekučního příkazu a další.[13] Pohledávka vymáhaná exekučním příkazem může být vyčíslena jednou položkou, nicméně čtenější jsou případy, kdy se vyčíslení pohledávky skládá z několika položek. Na obrázku č. 6 je formulář zápisu položky platebního předpisu. Kromě pevných částek tvořících jistinu pohledávky jsou běžně vyčíslovány úroky z prodlení. V exekučním příkazu je v takových případech uvedena například formulace: „... včetně úroku z prodlení ve výši 25% p.a. od 18.3.2003 do zaplacení“. Takto definovaná pohledávka se každý den zvyšuje a nemůže být zadána pevnou částkou.

The screenshot shows a software interface for entering a payment order item. The title bar reads "POLOŽKA PLATEBNÍHO PŘEDPISU č. N". The form is divided into several sections:

- Interest Type:** Four radio buttons are present: "Pevná částka" (selected), "Roční úrok", "Denní úrok", and "Úrok nad Repo".
- Principal and Currency:** "Základ:" is set to "100 000,00" and "Měna:" is set to "CZK".
- Payment Status:** A checkbox "Do zaplacení" is unchecked.
- Additional Fields:** "Datum od:" and "Datum do:" are empty. "V hotovosti" is unchecked. "Obchodní místo:" is empty.
- Account Information:** "Účet ve prospěch" is "1000041341 / 0100". "Měna:" is "CZK". "V.S.:" is "985645", "K.S.:" is "51", and "S.S.:" is "51". A checkbox "Platba do zahraničí" is unchecked.
- Amounts:** "Částka v měně účtu:" is "100 000,00" and "Částka v měně EP:" is "100 000,00".
- Buttons:** "Editovat", "Vypočítat", "Zapsat", and "Storno" are located at the bottom.

Obrázek č. 6 – Formulář zadání položky platebního předpisu[11]

4. Vývoj kooperace mezi bankami a orgány veřejné moci

S nárůstem množství požadavků na sdělení informací začala být stále více aktuální otázka zlepšení procesu výměny dat, nicméně veškeré zvyšování efektivity spočívalo pouze v navzájem nekoordinované optimalizaci dílčích procesů na obou stranách. Ze strany orgánů veřejné moci byl vyvíjen stále větší tlak na banky s cílem zkrátit lhůty, ve kterých banky odpovídaly na výzvy. V některých případech přistoupili někteří výstavci výzev i k udělování pokut bankám. Banky v reakci na tento tlak vyvíjely různé aktivity a snažily se do optimalizace procesů zapojit i výstavce výzev. Jelikož velikou část procesu zpracování výzvy v bankách představovalo vkládání identifikátorů prověřovaných subjektů do podpůrné aplikace pro zpracování výzev, usilovaly banky o získání seznamů rodných a identifikačních čísel prověřovaných subjektů v elektronické podobě. V některých případech se bankám dařilo tyto seznamy získávat, nicméně stále převládaly výzvy doručované bankám pouze v tištěné podobě.

4.1 Spolupráce bank s Českou správou sociálního zabezpečení

Zásadní změnou bylo v roce 2001 uzavření dohod mezi Českou spořitelnou, a.s. a Českou správou sociálního zabezpečení. Předmětem dohody byla definice souboru ve formátu textu odděleného středníky (Comma Separated Value - CSV) a způsob jeho výměny mezi spořitelnou a územními pracovišti správy sociálního zabezpečení. Soubor byl předáván spolu se standardním dopisem, uložený na 3,5" disketě. Soubor zaslaný správami sociálního zabezpečení obsahoval data v pěti sloupcích oddělená středníkem. V prvním sloupci bylo uvedeno jméno a příjmení (u právnických osob název) prověřovaného subjektu, v dalších sloupcích pak rodné číslo (RČ), identifikační číslo (IČ), jméno osoby, která požadavek vygenerovala, a posledním údajem bylo číslo příslušné správy sociálního zabezpečení. Neznámá, případně nepřidělená RČ a IČ nebyla v souboru ničím nahrazována. Soubor vypadal následovně:

```
.....;.....;.....;.....;.....  
NÁZEV/JMÉNO KLIENTA;RČ;IČ;SP ;OKRES  
Krupice Tomáš;6711300939;;Vávra;228  
Forman Petr;7711099036;16359471;Kostnerová;228  
Agria;;26823968;Malá;228
```

V bance byla takto zasláná data prověřena, zpracována a jako příloha k odpovědi byl vygenerován soubor, který obsahoval informace o klientem využívaných produktech a službách. U majitelů účtů byly k identifikačním údajům doplněny informace o čísle účtu a o zůstatku, v opačném případě byla doplněna informace o nenalezení subjektu. Subjekt, který byl majitelem více než jednoho účtu, byl pak v doplněném souboru uveden tolikrát, kolik bylo nalezeno účtů.

Odesílaný soubor byl ve formátu listu aplikace Microsoft Excel (XLS) a obsahoval data uvedená v tabulce číslo 1.

Název sloupce	Doplněná data	Poznámka
Typ_klienta	F/P	U nalezených subjektů doplněn typ subjektu (F-fyzická osoba, P-právnícká osoba)
Jmeno_Klienta	Jméno / Název subjektu uvedený v souboru výstavce výzvy	
Jmeno_Klienta_KB	Jméno / Název subjektu zjištěný v databázi banky	U nenalezených subjektů bylo uvedeno ‚Subjekt nenalezen‘
RC_IC	Identifikátor, pod kterým byl subjekt vyhledáván	
Cislo_Uctu	Číslo účtu nalezené v databázi banky	U nenalezených subjektů zůstalo prázdné
Mena	Měna účtu	U nenalezených subjektů zůstalo prázdné
Aktuální_Zustatek	Zůstatek v měně účtu s přesností na dvě desetinná čísla	
Znamenko_k_zustatku	+/-	
Odpovedna_osoba	Jméno osoby, která generovala požadavek	
Okres	Číslo příslušné správy sociálního zabezpečení	

Tabulka č. 1 – Struktura CSV souboru odesílaného Komerční bankou, a.s.

Doplňný soubor byl uložen na disketu a s průvodním dopisem byl odeslán zpět příslušné správě sociálního zabezpečení. Stejná dohoda byla o rok později uzavřena i mezi Komerční bankou, a.s. a Českou správou sociálního zabezpečení. Z pohledu zpracování výzev se jednalo o průlomový krok, kterým bylo u výstavců výzev i bank dosaženo nezanedbatelných úspor, především v oblasti lidských zdrojů. Na obou stranách procesu bylo de-facto odstraněno ruční vyhledávání subjektů založené na zadávání RČ a IČ, odpověď byla naformulována tak, aby se měnily pouze formální údaje (čísla jednacích a data) dokumentu a vlastní data byla předávána na disketách. Jednalo se o úplně první dohodu uzavřenou mezi více bankami a více organizačními jednotkami orgánů veřejné moci o formě a způsobu předávaných dat, která určila další směr vývoje v této oblasti. Vzhledem k tomu, že dotazy zasílané správami sociálního zabezpečení byly po dotazech finančních úřadů druhou nejpočetnější skupinou, znamenala realizace dohod, v porovnání s předchozím stavem, velmi výrazné zrychlení vyřizování žádostí a úsporu nákladů všech zúčastněných stran.[13]

4.2 Spolupráce bank s finančními úřady

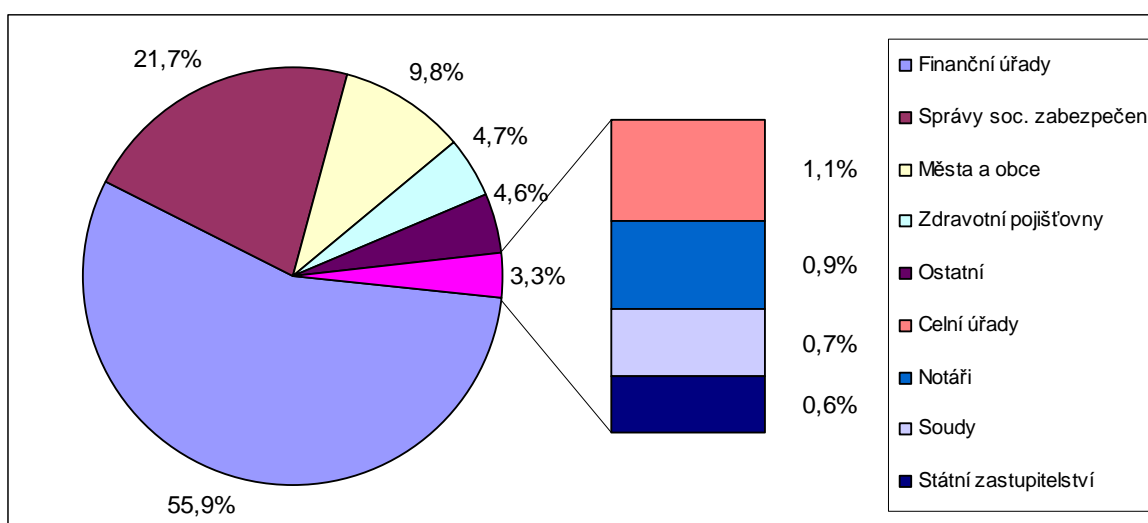
Z důvodu trvalého nárůstu požadavků ze strany finančních úřadů bylo prostřednictvím České bankovní asociace vyvoláno jednání s kompetentními zástupci Ministerstva financí ČR. Jednání se uskutečnilo 27. 6. 2001 a jeho výsledkem byl návrh Ministerstva financí ČR, který obsahoval především informace o datech, která jsou od bank požadována. Současně bylo bankám ministerstvem sděleno, že pro daňovou správu má přechod na elektronickou komunikaci význam pouze v případě, že výzvy i odpovědi budou zpracovávány u všech bank jednotně. Prvotní návrh sice obsahoval mnoho věcných nepřesností, nicméně jednalo se o první společný krok, který byl v tomto směru udělán.

4.2.1 Vytváření Standardu číslo 17

Jelikož legislativa v roce 2001 nebyla na elektronickou komunikaci připravena a bylo nutné vycházet pouze z platných právních norem, byla oslovena Česká národní banka s požadavkem na vyjádření, zda je přípustné předávání dat za účelem zpracování výzev k součinnosti v elektronické formě. Poté, co Ministerstvo financí obdrželo kladnou odpověď, byl spuštěn projekt s cílem definovat formát, způsob a pravidla pro výměnu dat mezi finančními úřady a bankami.

Při bankovní asociaci byla zřízena pracovní skupina složená ze specialistů zabývajících se problematikou výzev k součinnosti v bankách, která ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR vydefinovala seznam typů požadavků, které budou zasílány bankám a seznam typů dat, která budou na základě dotazů poskytovány bankami zpět finančním úřadům. Výstupem činnosti pracovní skupiny byl dokument nazývaný ‚Standard bankovních aktivit č. 17‘, který přesně definuje pravidla elektronické výměny dat. Vlastní název dokumentu je ‚Racionalizace výměny dat o účtech daňových subjektů mezi územními finančními orgány a bankami‘.

Vývoj dokumentu trval téměř 2 roky a během této doby neustále narůstal počet výzev zasílaných bankám. Vzhledem k tomu, že finanční úřady tvořily více než 50 % veškerých dotazů zasílaných bankám, byla implementace technologie definované v dokumentu do praxe velmi očekávaná a žádaná.

Obrázek č. 7 – Podíl výstavců výzev zasílaných Komerční bance, a.s. v roce 2002[11]

První bankou, která přistoupila k novému standardu, byla Komerční banka, a.s. Po několikaměsíčním testování a postupném rozšiřování okruhu finančních úřadů zapojených do nového způsobu zpracování výzev k součinnosti, byl začátkem roku 2005 ukončen pilotní provoz a předávání datových souborů se stalo standardním způsobem zpracování výzev k součinnosti generovaných finančními úřady.

4.2.2 Způsob předávání a formát předávaných dat

Z počátku byly datové soubory předávány na disketách, nicméně v současné době probíhá výměna dat výhradně prostřednictvím portálu daňové správy, ze kterého si banky vyzvedávají soubory s dotazy a kam následně umísťují soubory s odpověďmi. Soubory zasílané na disketách bylo možné komprimovat formátem PKZIP a to v případech, kdy jejich velikost přesáhla 340 kB. Na portál daňové správy je sice možné umístit pouze nekomprimované soubory o maximální velikosti 2MB, nicméně limit 2MB je s ohledem na charakter předávaných dat plně postačující.

Pro formát datových zpráv byl zvolen standard XML, který je samopopisný, snadno čitelný v nativní podobě a umožňuje jednoduchou následnou změnu, rozšiřování a doplňování struktur. Formát souboru (včetně znakových sad, pravidel formátů čísel, dat a časů) se řídil vydaným doporučením mezinárodní organizace W3C. Každá struktura je charakterizována tzv. jmenným prostorem (namespace). Protože byla zvolená struktura předávaných informací celkem jednoduchá (pouze tříúrovňová – rámcový element, podelement struktury, atribut), byla pro definici XML struktur použita jednak jednoduchá forma textového popisu v tabulce, která je nejlépe čitelná, a dále specifikace XML schéma, které bylo z technického hlediska přesné a umožnilo striktní kontrolu struktury.

XML soubor byl připraven pro 4 typy dotazů, které mohly být současně v jedné dávce zaslané bance. Typy dotazů byly charakteristické identifikátorem, který byl známý finančnímu úřadu a dále pak sadou informací, které byly poskytnuty bankou. Jednotlivé typy jsou uvedeny v tabulce číslo 2.

Typ dotazu	Identifikátor	Požadovaná data
01	Dotaz dle RČ / IČ	Číslo účtů
02	Dotaz dle RČ / IČ	Číslo účtů a aktuální zůstatky
03	Dotaz dle čísla účtu	Informace o majiteli účtu
04	Dotaz dle čísla účtu	Aktuální zůstatek

Tabulka č. 2 – Typy dotazů finančních úřadů

Jaká data byla sdělována, je přesně uvedeno v následující tabulce číslo 3. Vstupní soubor zasílaný bance obsahoval pouze pole označená ,I', výstupní soubor odesílaný bankou pak obsahoval pole označená ,O'.

Pole	Typ dotazu			
	01	02	03	04
Typ dotazu	I	I	I	I
Kód dotazu	I	I	I	I
Dotazující se odpovědná osoba - číslo	I	I	I	I
Dotazující se odpovědná osoba - jméno	I	I	I	I
Odpovídající odpovědná osoba - číslo	O	O	O	O
Odpovídající odpovědná osoba - jméno	O	O	O	O
IČO nebo RČ klienta	I	I	O	O
Typ klienta	O	O	O	O
Název/jméno klienta	O	O	O	O
Sídlo klienta, ul., č.	O	O	O	O
Sídlo klienta - obec	O	O	O	O
Sídlo klienta - PSČ	O	O	O	O
Číslo účtu - první část	O	O	I	I
Číslo účtu - druhá část	O	O	I	I
Identifikační kód dotazované banky	O	O	I	I
Specifický symbol ČS	O	O	I	I
Typ účtu	O	O		O
Kód měny účtu	O	O		O
Zůstatek účtu		O		O
Datum zůstatku		O		O

Tabulka č. 3 – Data obsažená v XML souborech finančních úřadů

Názvy souborů byly tvořeny z několika částí a to tak, aby byla zachována jedinečnost jednotlivých názvů bez ohledu na místo vytvoření souboru.

4.2.3 Autentizace zpráv

Kromě struktury předávaných dat bylo dohodnuto i zabezpečení dat proti případné neautorizované změně. Za tímto účelem byl vybrán algoritmus HMAC-SHA1 (Hashed Message Authentication Code s hašovací funkcí SHA-1) dle RFC 2104, který dokáže plnit jak funkci kontrolního součtu, tak umožňuje pomocí symetrického klíče ověřit původ zprávy. Pro potřeby komunikace bylo upuštěno od funkce uchování informace o původu zprávy a symetrický klíč byl použitý jednotně pro všechny finanční úřady. Pro uložení autentizačního kódu přímo do textu zprávy byla použita standardizovaná struktura dle doporučení „XML Signature“ organizace W3C, kde algoritmus HMAC je chápán jako jeden z algoritmů digitálního podpisu.[5], [18]

4.2.4 Chybové kódy

Aby mohly být soubory zpracovávány na obou stranách zcela automatizovaně, byly predikovány možné situace generující nestandardní stavy, kterým byly přiděleny unikátní kódy tak, aby nebylo nutné v případě jejich výskytu u jednoho ze subjektů odmítnout zpracování celého souboru. Definice chyb se ukázala jako dostatečná, jelikož během pěti let používání nebylo nutné v této oblasti standard upravovat. Jednotlivé chyby, které mohou být při zpracování detekovány, jsou uvedeny v tabulce číslo 4. V případech, kdy je chyba zjištěna, byl uplatněn náhradní postup, kterým zpravidla bylo opětovné zaslání dotazu na subjekt, u kterého se chyba vyskytla. Takový dotaz již nebyl zasílán elektronicky, ale písemnou formou.

Chybový kód	Chybová zpráva	Komentář
-100	Chybný kód banky	V hlavičce dotazu je chybný kód banky, která dotaz přijala
-101	Chybný autentizační kód	Došlo k chybě při kontrole autentifikačního kódu, resp. Podpisu
-200	Chybný typ dotazu	Typ dotazu je jiný než 01 / 02 / 03 / 04

-201	Chybí identifikace dotazujícího se subjektu	XML element dot:Dotazujici chybí nebo obsahuje některé prázdné atributy
-300	Chybí identifikace klienta	U dotazů typu 01 a 02 chybí element dot:DSubjekt nebo obsahuje pouze prázdné atributy
-302	Chybná identifikace klienta pomocí IČO	U dotazů typu 01 a 02 element dot:DSubjekt obsahuje chybnou hodnotu atributu IČ
-303	Chybná identifikace klienta pomocí RČ	U dotazů typu 01 a 02 element dot:DSubjekt obsahuje chybnou hodnotu atributu RČ
-304	Nejednoznačná identifikace klienta prostřednictvím RČ	U dotazů typu 01 a 02 je při generování odpovědi nalezeno více vlastníků (klientů) evidovaných pod jedním RČ
-305	Nejednoznačná identifikace klienta prostřednictvím IČO	U dotazu typu 01 a 02 je při generování odpovědi nalezeno více vlastníků (klientů) evidovaných pod jedním IČ
-400	Chybí identifikace účtu	U dotazů typu 03 a 04 chybí element dot:Ucet
-401	Chybné předčíslí účtu	U dotazů typu 03 a 04 element dot:Ucet obsahuje chybnou hodnotu 1. části čísla účtu (předčíslí) nebo je prázdný
-402	Chybné číslo účtu	U dotazů typu 03 a 04 element dot:Ucet obsahuje chybnou hodnotu 2. části čísla účtu (základní část č. úč.) nebo je prázdný
-403	Chybný kód banky	U dotazů typu 03 a 04 element dot:Ucet obsahuje chybnou hodnotu kódu banky, jež přijala dotaz, nebo je prázdný
-404	Chybný specifický symbol	U dotazů typu 03 a 04 element dot:Ucet obsahuje chybnou hodnotu specifického symbolu nebo je prázdný – týká se jen České spořitelny
-405	Více vlastníků bankovního účtu	U dotazů typu 03 a 04 je při generování odpovědi nalezeno více vlastníků (klientů) k jednomu bankovnímu účtu (účty spolumatitelů dle § 709 a násl. Obch. zákoníku)

Tabulka č. 4 – Chybové kódy[5]

4.2.5 Dopady uzavření dohody do procesů bank a finančních úřadů

Existence jednotného formátu garantovaného Standardem bankovních aktivit č. 17 umožnila oběma stranám dohody implementovat do stávajících procesů takové změny, které vedly ke zvýšení automatizace různých částí procesu.

Na straně finančních úřadů byla agenda velmi zjednodušena a generování XML souborů bylo integrováno přímo do hlavního systému využívaného všemi finančními úřady, nazývaného ‚Automatizovaný daňový informační systém‘ (dále jen ADIS). Tím byla výrazně eliminována lidská činnost spočívající v psaní dopisů s dotazy. Zatímco před zavedením standardu zaměstnanec finančního úřadu generoval dopisy ručně a informace z odpovědí bank musel přepisovat zpět do ADIS, implementací nového řešení se tato agenda automatizovala do té míry, že zaměstnanec finančního úřadu pouze označí banky, od kterých žádá zjištění majetku a dále jen čeká na informaci, že požadovaná data již byla bankou zaslána a byla do ADIS doplněna.

Nemalý přínos mělo vydání standardu i pro banky, které se do projektu zapojily. Před implementací řešení byla veškerá data ručně přepisována do systémů bank, ve kterých byla data vyhledávána.

V Komerční bance, a.s. bylo implementováno plně automatizované zpracování XML souborů. Soubory doručené finančními úřady jsou umístěny do dočasného úložiště, odkud jsou automaticky načteny a bez lidského zásahu zpracovány. Výsledkem zpracování jsou výstupní soubory, které jsou vytvořeny v předem určeném úložišti a následně odeslány zpět příslušným finančním úřadům.

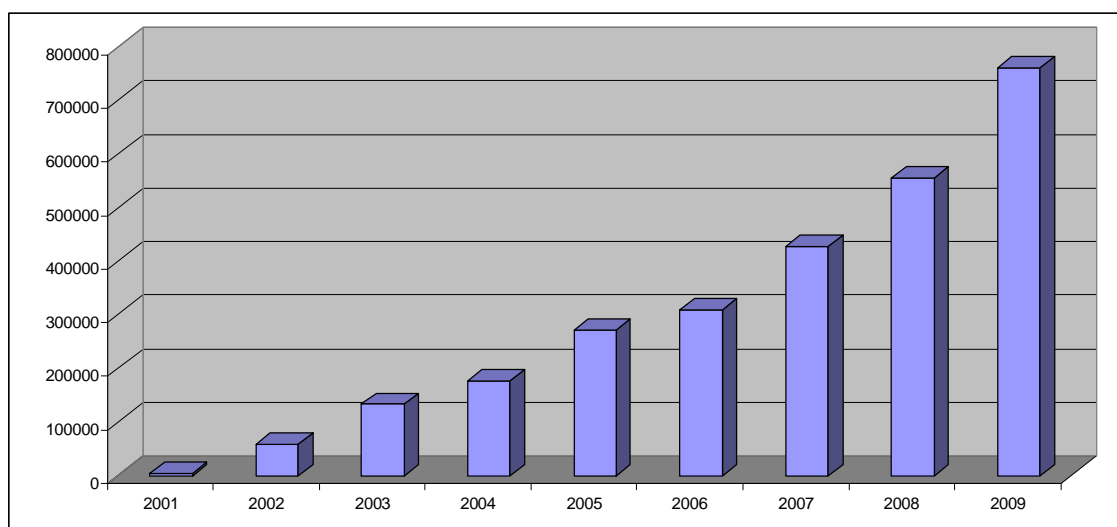
Díky implementaci se v Komerční bance, a.s. podařilo zvýšit efektivitu zpracování výzev finančních úřadů v řádech stovek procent. Agenda, jíž se muselo v roce 2003 věnovat téměř pět zaměstnanců po celou pracovní dobu, zajišťoval v roce 2010 jeden zaměstnanec a to i přes několikanásobný nárůst počtu požadavků.

Kromě zvýšení efektivity práce bylo zcela eliminováno riziko chyb způsobených přepisováním dat na obou zúčastněných stranách. S ohledem na výsledky implementace mezi bankami a finančními úřady využily tento model komunikace i další subjekty mající ze zákona stejné informační povinnosti jako banky. Jednalo se především o pojišťovny a stavební spořitelny. V komunikaci s bankami začaly od roku 2006 využívat stejný formát souboru i celní úřady, které nad rámec dat zahrnutých ve standardu požadovaly doplnění informací o transakce na účtech. Jelikož k tomu nebyla používaná struktura dokumentu XML, využívaného pro komunikaci bank a finančních úřadů přizpůsobena, byl požadavek na transakce řešen každou bankou individuálně. Některé banky transakce do souboru integrovaly, jiné poskytovaly data formou příloh.

4.3 Spolupráce bank se soudními exekutory

Po dvouletém legislativním procesu byl s účinností ode dne 1. dubna 2001, pod číslem 120/2001, vyhlášen ve Sbírce zákonů Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (Exekuční řád). Vydání tohoto zákona znamenalo mimo jiné vznik dalšího typu orgánu veřejné moci, soudních exekutorů.

Jedním ze základních ukazatelů činnosti soudních exekutorů je množství nařízených exekucí. Zatímco v roce 2001 jich bylo nařízeno 4 302, o rok později to bylo již 57 954 a v roce 2009 celkem 760 923 nařízených exekucí.

Obrázek č. 8 – Počet nařízených exekucí soudních exekutorů[11]

Obdobný nárůst byl i v množství výzev k součinnosti, které byly zasílány bankám. Množství subjektů zasílaných k prověření bankám výrazně převyšoval počet nařízených exekucí. Tato skutečnost je způsobena opakovaným zasíláním dotazů, které se po zavedení datových schránek ještě zvýšilo. Byly zjištěny případy, kdy se exekutor dotazoval pravidelně každý měsíc, nicméně nejobvyklejší je perioda v rozmezí tři až šest měsíců. Na rozdíl od finančních úřadů nemají soudní exekutoři nadřízený orgán, který by je metodicky řídil, a proto jsou i procesy jednotlivých soudních exekutorů odlišné.

Počátky spolupráce bank se soudními exekutory byly ovlivněny neshodami vyplývajícími z rozdílných právních výkladů zákonů. Jeden z hlavních rozporů byl způsoben nejednotností názoru na zpoplatnění poskytování součinnosti bankami. Banky požadovaly

úhradu věcných nákladů, které jim přiznává zákon o bankách, zatímco soudní exekutoři požadovali poskytování součinnosti zcela zdarma. V roce 2004 byla na základě podnětů soudních exekutorů iniciována změna paragrafu číslo 34 Exekučního řádu, na základě které vznikla bankám povinnost bezplatného poskytování součinnosti. Tímto krokem byla část nákladů na vymáhání přenesena na banky. Obdobný problém řešily i slovenské banky, nicméně tam bylo bankám přiznáno oprávnění požadovat po výstavci úhradu účelně vynaložených nákladů za zpracování odpovědí na výzvy k součinnosti. Slovenské banky tuto možnost hojně využívají a například pobočka Komerční banky, a.s. v Bratislavě účtuje za poskytnutí součinnosti 99,58 EUR. Dle vyjádření zaměstnanců banky, kteří se agendou zabývají, má účtování nákladů výrazný regulační účinek a bance jsou zasílány dotazy v mnohem menším množství, než tomu bylo v době, kdy banky úhradu nákladů nepožadovaly. Účtování poplatků za sdělování informací je obvyklou praxí v ostatních členských zemích Evropské unie a postup v České republice je spíše výjimečný.

Po implementaci výstupů projektu elektronické komunikace s finančními úřady bylo zpracování výzev zasílaných soudními exekutory kapacitně nejnáročnější činností v oblasti zpracování výzev. Kromě vyhledávání dat v systémech banky bylo nutné, aby zaměstnanci kontrolovali usnesení soudu, která je exekutor povinen přikládat a kterým bance potvrzoval své oprávnění požadovat informace. Kontrola usnesení se stala nutností, protože u některých exekutorů se stávalo, že se pokoušeli zjistit v rámci exekučních řízení některé informace v rozporu s platnou legislativou a judikáty Nejvyššího soudu ČR. Například se jednalo o zjišťování účtů a zůstatků manželů, respektive manželek povinných. Přestože Nejvyšší soud ČR shledal zjišťování majetku manželů/manželek jako neoprávněné, někteří exekutoři se tímto judikátem neřídili a požadovali po bankách i tyto informace. Z důvodu ochrany údajů podléhajících bankovnímu tajemství je pro banky poskytování dat o manželích, respektive manželkách naprosto nepřijatelné, a proto nezbyvá než důsledně kontrolovat jednotlivá oprávnění exekutorů. Reputační rizika jsou v oblasti prolamování bankovního tajemství velmi vysoká, a proto banky upřednostnily vyšší náklady na zpracování před případným sporem vyvolaným únikem bankovního tajemství.

4.3.1 Formy výzev k součinnosti

Rozsah požadovaných informací je pouze jednou z odlišností výzev k součinnosti zasílaných soudními exekutory. Někteří soudní exekutoři zasílali výzvy k součinnosti hromadně a k dlouhému seznamu subjektů dodávali bankám kopie usnesení o pověření exekutora. Některé výzvy k součinnosti obsahovaly i několik set subjektů a usnesení byla bankám předávána v krabicích. Další část exekutorů preferovala jednotlivé dotazy a do bank bylo doručováno několik set výzev obsahujících požadavek na sdělení informací o jednom subjektu. Ke každému takovému požadavku bylo opět příkládáno usnesení soudu o pověření exekutora.

4.3.2 Rozsah požadavků soudních exekutorů

Všechny exekutorské úřady požadovaly od bank několik základních informací, kterými jsou čísla účtů, zůstatky, pohyby na účtech, případně informaci o exekucích, které jsou na účtech subjektu až po informace o veškerém majetku, kterým mohou být cenné papíry, bankovní úschovy, vkladní knížky a dále informace o případných pronájmech safesových schránek subjektu.

Z důvodu rozdílů požadavků soudních exekutorů a technických možností jednotlivých bank bylo velmi obtížné najít vhodný kompromis tak, aby banky byly schopné poskytnout požadovaná data v přiměřeném čase. Přestože exekutoři měli informaci o časové náročnosti vyhledávání některých typů informací u bank, trvali na jejich poskytování. Oproti tomu, dostupnost informací je podle jejich typu v každé bance jiná, a proto nebyla nalezena shoda ani mezi bankami.

4.3.3 Rozšíření standardu číslo 17

I přes počáteční oboustrannou neochotu jakékoliv spolupráce v oblasti součinností začaly obě strany hledat cesty ke zjednodušení celého procesu. Banky požadovaly zasílání součinností formou seznamů a usnesení seřazená dle těchto seznamů, aby v nich nemusely při kontrole příslušná usnesení hledat. Soudní exekutoři požadovali především zkrácení lhůt, ve kterých by banky odpovídaly na dotazy, jelikož některé banky díky nárůstu agendy nezvládaly odpovídat dříve než za několik týdnů až měsíců.

Vzhledem k tomu, že společná jednání komory exekutorů a bank nevedla k žádným výsledkům, hledaly banky i svá vlastní řešení. Přestože různé způsoby elektronické komunikace od jednotlivých bank znamenaly velkou zátěž pro zpracování na straně soudních exekutorů, byli exekutoři nakloněni využití nových technologií a to především z důvodu jimi upřednostňovaného zkrácení lhůty, ve které banky odpovídaly.

Komerční banka, a.s. začala spolupracovat s několika exekutorskými úřady využívajícími software od jednoho dodavatele. Výsledkem spolupráce bylo vytvoření seznamu informací, který byl základním podkladem pro vytvoření datové struktury. Další krok spočíval v nalezení vhodného kanálu pro zajištění zabezpečeného přenosu dat. Komerční banka, a.s. má k dispozici technologii zabezpečeného přenosu dat způsobem server – server. Přenos je zabezpečen šifrováním pomocí certifikátu vydávaného certifikační autoritou Komerční banky, a.s. Výměna dat byla naplánována tak, aby na jedné straně byl server Komerční banky, a.s. a na druhé straně server Exekutorské komory ČR. Každý exekutor by měl na serveru své úložiště, kam by ukládal soubory ve formátu XML s dotazy a odkud by vybíral odpovědi od banky, taktéž ve formátu XML.

System výměny dat byl připraven k zahájení pilotního provozu v lednu 2009, nicméně těsně před spuštěním byl projekt pozastaven z důvodu připravované implementace Informačního systému datových schránek v České republice (dále jen ISDS). Po zahájení provozu ISDS byly aktivity směřující k vytvoření jednotného formátu přeneseny zpět na půdu České bankovní asociace, kde proběhla za účasti zástupců prezidia Exekutorské komory ČR prezentace návrhu bank na elektronickou komunikaci. Pro potřeby výměny informací mezi bankami a soudními exekutory byly definovány, stejně jako v případě finančních úřadů, typy dotazů, typy sdělovaných informací a pro formát byl opět zvolen standard jazyka XML.[5]

Pro cílové řešení byla mezi bankami a exekutory dohodnuta výměna informací uvedených v tabulce číslo 5. Nutnou podmínkou pro efektivní nastavení procesů v bance je existence jedinečného odkazu na usnesení soudu o pověření exekutora. Tento odkaz musí být součástí dotazu na subjekt identifikovaný rodným nebo identifikačním číslem tak, aby mezi dokumentem a subjektem existovala jednoznačná vazba. XML formát umožňuje tento požadavek naplnit a odkaz na dokument je ve struktuře dotazu samostatným vnořeným elementem.

Pole	Typ dotazu	
	01	02
Výzva / Vygeneroval	I	I
Výzva / Odpověděl	O	O
Výzva / Exekutorský úřad	I	I
Výzva / Banka	O	O
Výzva / Číslo jednacích výzev	I	I
Výzva / Typ dotazu	I	I
Subjekty / Identifikace Subjektu	I	I
Subjekty / Typ identifikátoru	I	I
Subjekty / Číslo jednacích EÚ	I	I
Subjekty / Název Subjektu	I	I
Subjekty / Dokument	I	I
Subjekty / Zpráva	O	O
Účty / Číslo účtu	O	O
Účty / Měna účtu	O	O
Účty / Typ účtu	O	O
Účty / Zůstatek	O	O
Účty / Datum zůstatku	O	O
Transakce / Datum transakce		O
Transakce / Částka transakce		O
Transakce / popis transakce		O
Exekuce na účtu / Výstavce exekučního příkazu	O	O
Exekuce na účtu / Datum zadání exekučního příkazu/datum blokace	O	O
Exekuce na účtu / Číslo jednacích exekučního příkazu	O	O
Exekuce na účtu / Výše blokovaných prostředků	O	O
Vkladní knížky / Identifikátor vkladní knížky		O

Vkladní knížky / Zůstatek vkladní knížky		0
Vkladní knížky / Datum zůstatku vkladní knížky		0
Cenné papíry / Emitent		0
Cenné papíry / Počet cenných papírů		0
Cenné papíry / Datum		0
Safesové schránky / Číslo schránky		0
Safesové schránky / Ulice		0
Safesové schránky / Město		0
Safesové schránky / PSČ		0

Tabulka č. 5 – Data obsažená v XML souborech soudních exekutorů[5]

Součástí dohody je i přesná definice názvů souborů. Název souboru je sestaven z částí uvedených v tabulce číslo 6. Každá část má pevně stanovený počet znaků a výsledný název má vždy stejnou délku.

Pořadí	Část	Délka	Popis
1	„EU“	2	zkratka pro „exekutorský úřad“
2	Kód EU	3	Číslo dotazujícího se EÚ
3	Kód zaměstnance	3	Jedinečný kód odpovědného zaměstnance Exekutora v rámci exekutorského úřadu
4	„_“	1	Oddělovač
5	Datum vytvoření	6	Datum vytvoření souboru – dávky Dotazů ve tvaru YYMMDD
6	„_“	1	Oddělovač
7	Pořadové číslo souboru	3	Pořadové číslo souboru jedinečné pro kombinaci Kódu EÚ, kódu odpovědného zaměstnance EU a data vytvoření souboru
8	„_“	1	Oddělovač
9	„dot“	3	Identifikace typu souboru – dávka Dotazů
10	„.xml“	4	Přípona indikující formát souboru –XML.

Tabulka č. 6 – Položky názvu souboru[5]

Příkladem takového názvu je: „EU003DPO_100529_001_dot.xml“

Název souboru s odpovědí vychází z názvu původního souboru s dotazem, pouze řetězec ‚dot‘ je nahrazen řetězcem ‚XXXX_odp‘, kde XXXX je kód banky, která odpověď zpracovala a řetězec ‚odp‘ identifikuje typ souboru – odpověď.

Příkladem názvu je: „EU003DPO_100529_001_0100_odp.xml“

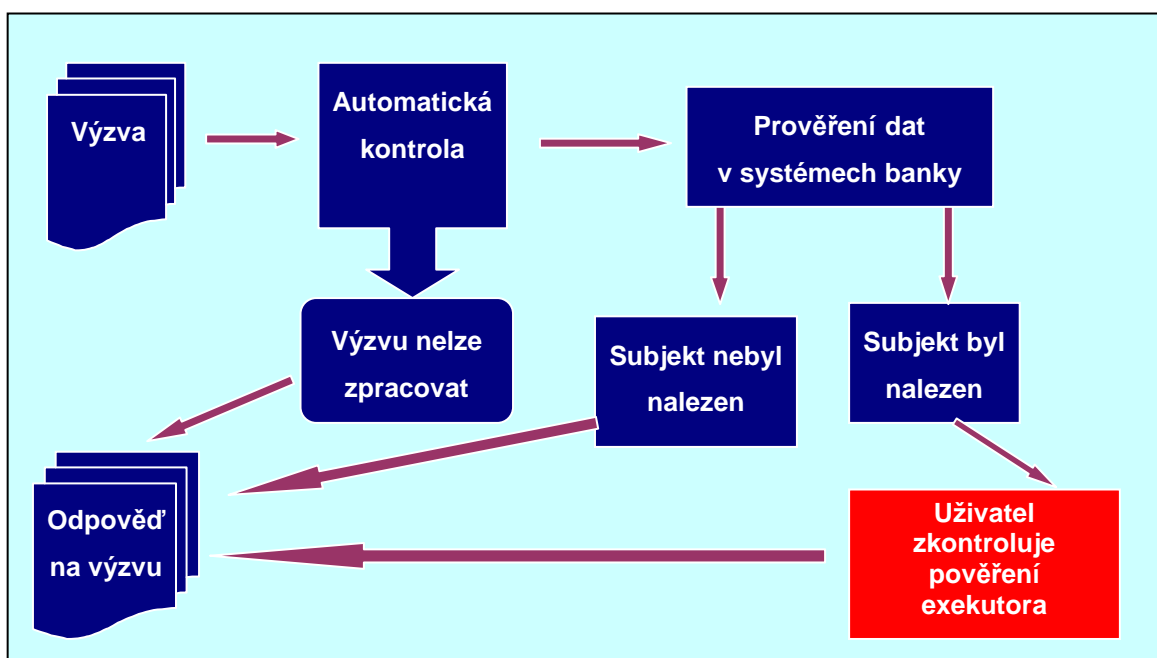
Během druhého pololetí roku 2010 byla na základě dohody o datech vytvořena druhá část Standardu číslo 17, která obsahovala podmínky a technické parametry elektronické výměny dat mezi soudními exekutory a bankami.

Dne 8. února 2011 byla dohoda podepsána prezidentem České bankovní asociace, panem Jiřím Kunertem a prezidentkou Exekutorské komory ČR paní Janou Tvrdkovou.

Podpisem dohody byly vytvořeny podmínky pro zlepšení spolupráce v oblasti výzev. Výsledky lze, s ohledem na výsledky dohody mezi bankami a finančními úřady, očekávat do několika měsíců.

4.3.4 Přínosy uzavřené dohody pro banky

Zpracování výzev k součinnosti, které jsou bankám předány ve strukturované podobě, bylo možné plně automatizovat v případě finančních úřadů. U soudních exekutorů je nutné proces zpracování rozšířit o kontrolu usnesení, která je zdůvodněna výše, v bodu 4.3. Jednotlivé kroky zpracování jsou zachyceny na obrázku číslo 9.

Obrázek č. 9 – Kroky zpracování XML výzva v bance

Přesto je možné, díky strukturovaným datům, zajistit zpracování největší části procesu bez použití lidské práce a zaměstnance zapojit pouze do činnosti kontrolování usnesení. Po doručení souboru do banky je možné plně automaticky zařadit soubor do zpracování a provést kontrolu správnosti formátu (validaci souboru XML). V případě neúspěšné validace není možné dále zpracovávat data a může být automaticky vygenerována odpověď. Pokud je validace úspěšná, je možné provést vyhledání subjektů dle jednoznačných identifikátorů v systémech banky a zjistit, zda jsou subjekty klienty banky a zda mají u banky spravován majetek. Tímto filtrem bude odstraněno 80 – 100% subjektů a nad zbývajícími subjekty již je nutné provést kontrolu usnesení. Provedení kontroly spočívá v označení usnesení za odpovídající (usnesení se vztahuje k prověřovanému subjektu), případně za chybné. V takovém případě se místo sdělení požadovaných dat uvede do odpovědi informace o chybném usnesení. Tímto využitím je možné ušetřit personální zdroje a navíc eliminovat rizika spojená s chybami způsobenými lidským faktorem. Proces se z velké části zautomatizuje a odpovědi na výzvy k součinnosti může banka odesílat obratem. S ohledem na praxi, kdy exekutoři zasílají výzvy, ve kterých se subjekty opakují, je možné částečně omezit kontroly usnesení tak, že pokud v minulosti byl subjekt kontrolován a konkrétní exekutor předložil správné usnesení soudu, bude tento

subjekt již předem vyhodnocen jako prověřený a kontrola prováděná zaměstnanci tak nebude vyžadována.

4.3.5 Přínosy uzavřené dohody pro exekutory

Zavedení jednotného formátu odpovědí na výzvy k součinnosti přináší možnost automatizace i na straně exekutorských úřadů. Vygenerování dotazu může být provedeno automatizovaně bezprostředně po vytvoření nového případu v informačním systému exekutora. XML soubor je pak možné v nezměněné podobě rozeslat všem bankám, které jsou schopny zpracovávat takto zaslanoou žádost. Po obdržení odpovědí se budou jednotlivé soubory lišit identifikátorem banky, data ze všech souborů bude možné opět automatizovaně vložit do informačního systému exekutora, kde se na základě doručených informací vytvoří ucelený přehled o majetku dlužníka v bankách. Tento přehled pak může být hlavním podkladem pro kroky exekutora při vymáhání pohledávky.

4.4 Rozšíření stávajícího řešení

S ohledem na citlivost dat, která jsou vesměs předmětem bankovního tajemství, nelze ani do budoucna předpokládat, že by byly banky nakloněny systému, který by byl založen na poskytnutí relevantních dat nějakému třetímu subjektu, který by dále na základě oprávněných požadavků tato data dále distribuoval. Banky budou vždy upřednostňovat systém, ve kterém budou mít i plnou kontrolu nad svými daty, a proto bude s největší pravděpodobností agenda i nadále zpracovávána systémem dotaz-odpověď, respektive u exekučních příkazů příkaz-úkon. Pokud by nebylo toto hledisko pro banky důležité, mohla by existovat služba, která by byla dostupná výhradně oprávněným orgánům veřejné moci. Díky této službě by měly přístup k vybraným datům, podobně jako je tomu například u internetového bankovníctví, a to nad všemi klienty banky. Veškerá kontrola a odpovědnost by tak byla ponechána na orgánech veřejné moci. Takový model je pro banky neakceptovatelný, jelikož informace o svých klientech považuje každá banka za velmi cenný kapitál. Nicméně i s ohledem na výše uvedené jsou na straně státní správy (analytický útvar Ministerstva financí ČR) aktivity, které navrhují vytvoření centrální databáze obsahující informace o subjektech a existenci účtů, které tyto subjekty mají u bank vedeny. Přínosem takové databáze by mělo být omezení dotazů směřovaných na banky pouze na případy, kdy v centrální databázi je informace o existenci účtu u konkrétní

banky. Oprávněná osoba by náhledem do databáze zjistila, u kterých bank má subjekt vedeny účty a dotázala by se pouze tam, kde by byl zjištěn majetek. Předpoklad úspory takového řešení spočívá v odstranění dotazů, na které by byla odpověď negativní. Přístup k datům by měly pravděpodobně všechny orgány veřejné moci, které jsou oprávněny data požadovat. Takový systém bohužel neřeší sdělování informací o majetku a lze ho považovat pouze za doplňující.

4.4.1 Zapojení dalších orgánů veřejné moci do stávajícího systému

Principy výměny dat se soudními exekutory a s finančními úřady jsou akceptovatelné všemi zúčastněnými subjekty a proto je možné na těchto principech založit i komunikaci s jinými typy subjektů, než jsou finanční úřady a soudní exekutoři.

Pro zlepšení kooperace mezi orgány veřejné moci a bankami v oblasti exekučních příkazů a výzev je možné vycházet ze dvou základních předpokladů. Prvním je zabezpečený datový přenos, který již nyní poskytuje ISDS a druhým je ujednocená datová struktura.

Do stávajícího systému elektronické komunikace, jak probíhá mezi bankami a finančními úřady, je možné přibrat i další typy výstavců výzev k součinnosti. Přestože struktura zastřešená Standardem bankovních aktivit číslo 17 je pro některé orgány veřejné moci postačující, její rozšíření a s tím spojená možnost přenosu dalších typů dat zvětší okruh zájemců o jeho využívání.

4.4.2 Změna rozsahu odpovědí

Blokace z titulu exekučních příkazů a transakce na účtu jsou doplňujícími informacemi, díky kterým je možné přesněji vyhodnotit potenciální úspěšnost vymáhání příkázáním pohledávky z účtu. Pokud v rámci součinnosti zjistí orgán veřejné moci další exekuce na účtu povinného, může tuto skutečnost zohlednit a nemusí zvyšovat své náklady na vymáhání tím, že postihne exekučním příkazem účet, který je již zatížen několika jinými exekučními příkazy a u kterého je jen nízká pravděpodobnost, že by se naplnil i další exekuční příkaz. Exekuční příkazy jsou uspokojovány v pořadí, ve kterém byly bance doručeny, a proto v případech, kdy jsou na účtu nenaplněné exekuce a přitom na účtu neprobíhají téměř žádné transakce, není naplnění další exekuce reálné.

Pro rozšíření okruhu předávaných informací je nutné vytvořit 2 nové elementy, Exekuce a Transakce. Oba elementy je možné velmi snadno začlenit do existující struktury. Rozšíření o další data bude znamenat vytvoření nových typů dotazů, které jsou uvedeny v tabulce číslo 7.

Typ dotazu	Identifikátor	Požadovaná data
05	Dotaz dle RČ / IČ	Čísla účtů, aktuální zůstatky, exekuce
06	Dotaz dle RČ / IČ	Čísla účtů, aktuální zůstatky, transakce
07	Dotaz dle RČ / IČ	Čísla účtů, aktuální zůstatky, exekuce, transakce

Tabulka č. 7 – Rozšířené typy dotazů

Oba nově vytvořené elementy budou obsahovat doplňující informace o účtech, a proto musí být ve struktuře souboru s odpovědí zařazeny pod element účet. Atributy elementů by měly obsahovat alespoň datum, částku a popis u transakcí a datum doručení, datum právní moci a celkovou částku blokace u exekučních příkazů. Tento výčet je pouze minimální, nicméně informace mají dostatečnou vypovídací hodnotu pro případné rozhodování. Oba elementy je možné rozšířit i o další atributy, jako jsou číslo protiúčtu a symboly u transakcí, dále pak informace o výstavci exekučního příkazu, oprávněném, číslech jednacích, případně další podrobnosti o exekučních příkazech, nicméně rozšíření musí být vždy výsledkem konsenzu všech zúčastněných stran. Kromě toho, že banky nebudou poskytovat jakékoli informace nad rámec svých zákonných povinností, hraje významnou roli i samotná schopnost bank poskytovat některé informace automatizovaně. Zatímco zůstatek účtu je ve všech bankách zjistitelný relativně snadno, nemusí tomu tak být například u transakcí a exekucí. Proto je vhodné jednotlivé dotazy od sebe oddělit a ponechat tak možnost výběru pro případy, kdy výstavce výzvy upřednostňuje rychlost před rozsahem odpovědi.

4.5 Spolupráce v oblasti zpracování exekučních příkazů

Exekuční příkazy jsou po celou dobu zpracovávány výhradně ručním přepisováním dat a na rozdíl od výzev k součinnosti neexistuje žádná dohoda, která by tuto problematiku

upravovala, přestože tento stav vede často k chybám a celý proces je spojen s velmi vysokými riziky.

4.5.1 Okamžik doručení exekučního příkazu

Zákon ukládá bankám zablokovat prostředky okamžikem doručení exekučního příkazu bance. Při zaslání exekučního příkazu v listinné podobě to znamená, že v okamžiku, kdy si zaměstnanec banky (zpravidla se jedná o zaměstnance podatelny) převezme zásilky na poště, měly by být všechny účty zmíněné v exekučních příkazech zablokovány tak, aby klienti banky nemohli s prostředky postiženými exekucí nakládat. V případě doručení exekučního příkazu prostřednictvím ISDS se za okamžik doručení považuje čas, kdy se uživatel schránky přihlásí do systému. V obou případech je nutné zjistit obsah zásilek (otevřít obálky, stáhnout a otevřít datovou zprávu), prohlédnout dokumenty a zpracovat je. Výsledkem zpracování je zablokování prostředků na účtech. Zásilek určených bankám jsou každý den tisíce a mezi okamžikem doručení a splněním povinnosti banky často uplyne i několik hodin. Pokud během této doby dojde například k výběru prostředků z účtu, které by jinak byly zablokovány, nese odpovědnost za tento stav banka, která nesplnila svou povinnost. [8]

4.5.2 Strukturovaný zápis exekučního příkazu

Zatímco zpracování výzev k součinnosti bylo částečně automatizováno a pro další rozvoj jsou vytvořeny vzory elektronické komunikace, na které je možné navázat, v oblasti exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu nejsou v současné době žádné procesy jakkoli automatizované a zpracování exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu s využitím ICT je odděleno, respektive přerušeno v okamžiku předávání exekučního příkazu od výstavce bance. Výstavci exekučních příkazů zpravidla vyžadují obratem od bank zpětnou vazbu s informací, kolik prostředků se podařilo na účtech povinného zablokovat. Přestože tato informace je v bankách dostupná v elektronické podobě, je předávána jako standardní dopis. Předávání exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu v elektronické podobě by přineslo nejen zjednodušení a zrychlení zpracování agendy na straně bank, ale i prakticky okamžité získání informací o vývoji exekucí na účtech povinného.

Základním prvkem automatizace zpracování exekučních příkazů je vytvoření datové struktury exekučního příkazu příkázáním pohledávky z účtu tak, aby každá informace mohla být v této struktuře přesně zapsána. Stejně jako exekuční příkaz mohou být zapsány i ostatní dokumenty, které s exekučním příkazem přímo souvisí. Pro odlišení je možné zavést kódy uvedené v tabulce číslo 8.

Kód dokumentu	Typ dokumentu
01	Exekuční příkaz
02	Vyrozumění o právní moci
03	Částečné zastavení exekučního příkazu
04	Úplné zastavení exekučního příkazu
05	Změna exekučního příkazu

Tabulka č. 8 – Kódy dokumentů exekučních příkazů

Exekuční příkaz je primárním dokumentem, na základě kterého je omezena dispozice povinného s účty. Doručení vyrozumění o právní moci je impulzem pro provedení exekučního příkazu, které spočívá ve vyplacení narezervované částky. Částečné zastavení exekučního příkazu je možné využít v případech, kdy je z jakéhokoliv důvodu snížena vymáhaná pohledávka (například část pohledávky byla vymožena jiným způsobem). Úplné zastavení znamená ukončení blokování prostředků na účtech. Změna exekučního příkazu se může týkat libovolné úpravy dat (změna adresy výstavce exekuce a podobně).

Exekuční příkaz je složen z neúčtních a účetních dat. Neúčtními daty jsou informace o povinném, oprávněném, výstavci exekučního příkazu a případném zástupci oprávněného (zastupující advokát a podobně). Dalšími neúčtními daty jsou spisová značka výstavce exekučního příkazu a číslo jednacích výstavce. Účetní data jsou čísla účtů povinného, čísla účtů, ve prospěch kterých má být vymožená částka zaplacená a částka, která má být vymožena. Vymáhaná částka nemusí být vždy určena pouze fixní hodnotou, ale může se skládat z úroků a nákladů, které tvoří takzvané příslušenství exekučního příkazu a v takovém případě je tvořena několika položkami platebního předpisu. Každá položka platebního předpisu musí obsahovat účet, ve prospěch kterého má být připsána a dále může

obsahovat variabilní a specifický symbol, který slouží pro přesné umístění a identifikaci platby. Datová struktura pro přenos exekučního příkazu musí umožňovat zápis všech typů položek platebního předpisu.

Kromě účetních a neúčetních dat musí být každý exekuční příkaz označen identifikátorem, který bude jedinečný a umožní přiřazení později doručených dokumentů ke správnému exekučnímu příkazu. Jedinečnost identifikátoru musí být zachována na úrovni jednotlivých výstavců, kteří budou od sebe odlišeni identifikátorem datové schránky. Jednoznačným identifikátorem by mohla být i spisová značka, která je součástí obálky datové zprávy, nicméně tento údaj je nyní využíván dle individuálních potřeb výstavců a sjednocení jeho využívání za tímto účelem by nemuselo být pro některé subjekty přijatelné.

Pro elektronický přenos a následně plně automatizované zpracování exekučních příkazů je navržena níže uvedená struktura. Pro přehlednost je použita forma odrážek, odsazené odrážky znamenají vnořená data.

Struktura exekučního příkazu:

- *Typ dokumentu (,01‘-,05‘)*
 - *Jednoznačný identifikátor exekučního příkazu*
 - *Číslo jednacích dokumentu*
 - *Oprávněný (název, adresa)*
 - *Jméno/Název*
 - *Ulice a číslo*
 - *Město*
 - *PSČ*
 - *Povinný*
 - *Identifikátor povinného RČ/IC*
 - *Jméno/Název*
 - *Ulice a číslo*
 - *Město*
 - *PSČ*
 - *Účty povinného*
 - *Číslo účtu (specifický symbol pro potřeby České spořitelny, a.s.)*
 - *Zástupce oprávněného*
 - *Jméno/Název*
 - *Ulice a číslo*
 - *Město*
 - *PSČ*
-

- *Výstavce exekučního příkazu*
 - *Jméno/Název*
 - *Ulice a číslo*
 - *Město*
 - *PSČ*
- *Platební předpis*
 - *Pevná částka*
 - *Úrok do zaplacení*
 - *Datum od*
 - *Typ úrokové sazby*
 - *Výše úrokové sazby*
 - *Počet procentních bodů navýšení REPO sazby*
 - *Minimální částka*
 - *Účet příjemce*
 - *Číslo účtu*
 - *Kód banky*
 - *Variabilní symbol*
 - *Specifický symbol*
 - *Částka úroku*
 - *Typ úrokové sazby*
 - *Výše úrokové sazby*
 - *Počet procentních bodů navýšení REPO sazby*
 - *Minimální částka*
 - *Částka – základ výpočtu*
 - *Výpočet úroku - od data*
 - *Výpočet úroku - do data*

Do uvedené struktury je možné zapsat libovolný, metodicky správně interpretovaný exekuční příkaz. Struktura je navržena tak, aby byla zachována metodická pravidla výpočtu úroku ‚do zaplacení‘ a nebylo možné vygenerovat takový exekuční příkaz, který bude obsahovat nejasné položky platebního předpisu.

Účetní položky exekučního příkazu musí umožnit zápis jakékoliv pohledávky. U pevně stanovených částek je možné připojit úrok od data vzniku pohledávky do jejího zaplacení. Úrok z prodlení může být určen několika způsoby, jelikož jeho výpočet se od roku 1994 několikrát změnil. Úrok z prodlení je chápán jako zákonná majetková sankce, kterou je věřitel oprávněn požadovat po dlužníkovi, který svůj dluh řádně a včas nesplatil. V oblasti

občanskoprávních vztahů upravuje úroky z prodlení občanský zákoník v § 517 odst. 2 a jejich výše je stanovena prováděcím předpisem, kterým je v tomto případě nařízení vlády č. 142/1994 Sb. s účinností od 15. 7. 1994. Toto nařízení bylo následně dvakrát novelizováno, a to nařízením č. 163/2005 Sb. (s účinností od 28. 4. 2005) a nařízením č. 33/2010 Sb. (s účinností od 1. 7. 2010). V současné době jsou v exekučních příkazech při výpočtu úroku z prodlení využívány tři různé způsoby výpočtu, přičemž o tom, který ze způsobů bude použit, rozhoduje zpravidla první den vzniku prodlení. Pro období od 15. 7. 1994 do 27. 4. 2005 byl úrok z prodlení stanovován ve výši dvojnásobku diskontní sazby vyhlášené Českou národní bankou platnou k prvnímu dni prodlení peněžitého dluhu. Pro období od 28. 4. 2005 do 30. 6. 2010 je výpočet úroku technicky náročnější a úrok je průběžně ovlivňován měnící se repo sazbou, která je stejně jako sazba diskontní stanovována Českou národní bankou. V tomto období byl úrok z prodlení ve výši repo sazby zvýšené o sedm procentních bodů, a to pro každé kalendářní pololetí, ve kterém trvá prodlení poplatníka (výše repo sazby platné pro první den příslušného kalendářního pololetí). Každé pololetí byl tedy úrok z prodlení odlišný a musel se přepočítávat. Úrok založený na zvýšení repo sazby o sedm procentních bodů je hodně specifický a v praxi se lze setkat i s případy navýšení o jiný počet procentních bodů. Jelikož se jedná o jediný typ úroku, který se může během doby trvání exekučního příkazu měnit, je nutné tuto odlišnost řešit specifickou položkou platebního předpisu.

Novelou Nařízení je od 1. 7. 2010 úrok stanovován ve výši repo sazby vyhlášené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, a to zvýšené o sedm procentních bodů. Princip pro stanovení úroku tedy zůstává stejný – repo sazba ČNB zvýšená o sedm procentních bodů. Oproti předchozímu období ale došlo ke změně a výše úroku je po celou dobu prodlení neměnná. Takový úrok lze tedy opět založit na vyčíslení sazby, která bude pro daný exekuční příkaz neměnná.[17]

Další kategorií jsou smluvní úroky z prodlení. Takové úroky mohou být založeny na denní sankci, která je zpravidla vyčíslena v řádech setin až desetin procent denně, případně pak procentní sankce s určením minima za časovou jednotku. Příkladem takové sankce je úrok ve výši 2% měsíčně, minimálně však 50 Kč. Pokud by takováto sankce byla z částky 2500

a vyšší, bylo by možné využít standardní metodu výpočtu. Pokud by ale byla částka nižší, znamenalo by to navyšování částky sankce každý měsíc o 50 Kč.

Jednotlivé výše uvedené varianty výpočtu úroku z prodlení je nutné v exekučním příkazu umožnit zadat. Bohužel, současná praxe je taková, že bankám jsou písemnou formou doručovány exekuční příkazy, jejichž formulace není jednoznačná a pro správnou realizaci je nutné získat od výstavce exekučního příkazu další, doplňující informace. V některých případech banka interpretuje informace o vymáhané pohledávce jinak, než jaký byl úmysl výstavce a výsledkem jsou komplikace, které mohou skončit i soudním sporem. Elektronická forma exekučního příkazu by tak přinesla i výrazné zpřesnění a eliminaci chyb.

Do výše uvedené struktury je možné zapsat i další typy dokumentů. Při zasílání vyrozumění o právní moci je důležitý pouze typ dokumentu a identifikace příkazu, kterého se právní moc týká. Ostatní data (především účetní) nemají na provádění exekučního příkazu žádný vliv a je možné je neuvádět. Naprosto stejná situace je u dokumentu zastavujícím exekuční příkaz. Částečné zastavení exekučního příkazu je možné interpretovat do struktury úpravou platebního předpisu. Dalším z dokumentů je změna exekučního příkazu, kterým se mění pouze neúčetní data.

S existencí jednoznačného identifikátoru exekučního příkazu bude možné zavést poskytování zpětné vazby výstavcům. Zpětná vazba bude spočívat v průběžném předávání informací o naplněnosti exekučních příkazů a díky těmto informacím bude možné vést řízení efektivně. Aby bylo možné data o vedených exekucích efektivně využívat, musejí i ta být k dispozici ve formě umožňující jejich případnou transformaci do jiných systémů.

Struktura dat vychází z potřeb výstavce a soubor zasílaný bankou by měl obsahovat následující informace:

- *Jednoznačný identifikátor exekučního příkazu*
 - *Datum doručení příkazu do banky*
 - *Datum doručení vyrozumění o právní moci do banky (pokud již bylo bance zasláno)*
 - *Celková částka exekučního příkazu*
 - *Narezervovaná částka*
 - *Vyplacená částka*

Soubor zasílaný bankou by obsahoval informace o všech neukončených exekučních příkazech, které výstavce bance zaslal, a orgán veřejné moci by tak měl průběžně aktualizované všechny informace potřebné pro efektivní způsob vymáhání.

5. Využívané technologie

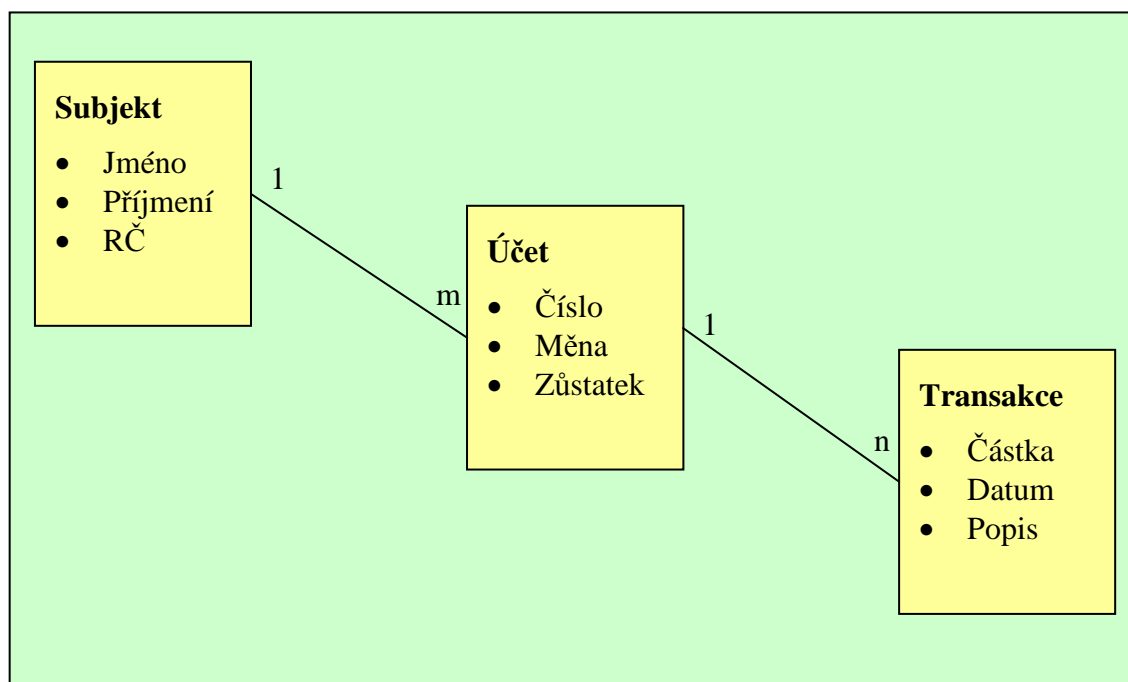
Zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti bylo z počátku založeno výhradně na ručním zpracování dokumentů v listinné podobě a tomu odpovídalo i přizpůsobování procesů. Časově nejnáročnější bylo přepisování dat do systémů banky při zpracování výzev a následně přepisování odpovědí do systémů využívaných orgány veřejné moci. Proto se snažily obě strany procesu nalézt jakékoliv zjednodušení, které by přepis dat zjednodušilo.

Z počátku přicházely v úvahu různé typy skenerů, nicméně z důvodu nekvalitního tisku (dokumenty finančních úřadů byly často tištěny na jehličkových tiskárnách a v některých případech i na psacích strojích), byla technologie optického rozpoznávání znaků (OCR - Optical Character Recognition) téměř nepoužitelná. Úpravy naskenovaných dat byly zpravidla tak rozsáhlé, že přepisování dat bylo rychlejší a spolehlivější. Banky a orgány veřejné moci se proto domlouvaly na předávání dat v elektronické podobě. Zpravidla byla k dopisu přiložena disketa s rodnými a identifikačními čísly. V bankách pak kromě ručního zadávání bylo možné prověřované subjekty přímo načíst.

Data byla předávána v různých formátech, například jako dokumenty MS Word, MS Excel, případně jako textové soubory ve formátu TXT nebo CSV. Hlavní výhodou využití těchto formátů byla jejich znalost cílových uživatelů, kteří byli schopni se soubory v těchto formátech běžně pracovat. Různé verze aplikací sady Microsoft Office byly používány téměř všemi uživateli a díky tomu bylo možné vždy dohodnout na obou stranách nejlépe vyhovující formát přenášených dat. Protože nebylo možné integrovat do systémů zúčastněných stran procesu všechny možné varianty souborů s daty, byly zpravidla implementovány pouze funkčnosti pro import dat v nějaké jednoduché podobě, do které byl ze zaslaných souborů transformován. Přestože přenos dat v elektronické podobě probíhal především jednostranně, od orgánů veřejné moci k bankám, došlo ke zkrácení doby zpracování a dřívější obdržení odpovědi na dotazy bylo bezesporu přínosem pro orgány veřejné moci.

5.1 XML

Zatímco všechny ostatní využívané formáty umožnily výrazným způsobem zjednodušit dílčí procesy zpracování výzev k součinnosti, nebyly to formáty vhodné pro plnou automatizaci procesů. Pro splnění požadavků, které byly kladeny na přenášené informace, bylo nutné použít formát, který umožňuje přenášet navzájem vnořená data s nejednotnou strukturou a současně umožní přenášet vztahy mezi těmito daty. Příkladem je požadavek na přenos informace, že klient má účty, které mají nějaký zůstatek a během posledních tří měsíců byly na jednotlivých účtech transakce. Zatímco vlastnosti subjektu jsou jméno, příjmení, rodné číslo, vlastnosti účtu jsou číslo účtu, měna, zůstatek, datum zůstatku a vlastnostmi transakce jsou například částka transakce, datum transakce a popis transakce. Ve formátu XML je možné tato data v požadované struktuře a včetně všech vazeb velmi snadno uložit, výše zmíněné vlastnosti jsou uloženy jako atributy a vnořená skupina informací je podelementem rodičovského elementu. V textovém souboru by bylo nutné vytvořit velmi podrobná doplňující pravidla pro správnou interpretaci uložených dat, bez které by nebyl přenos mezi jednotlivými systémy možný.

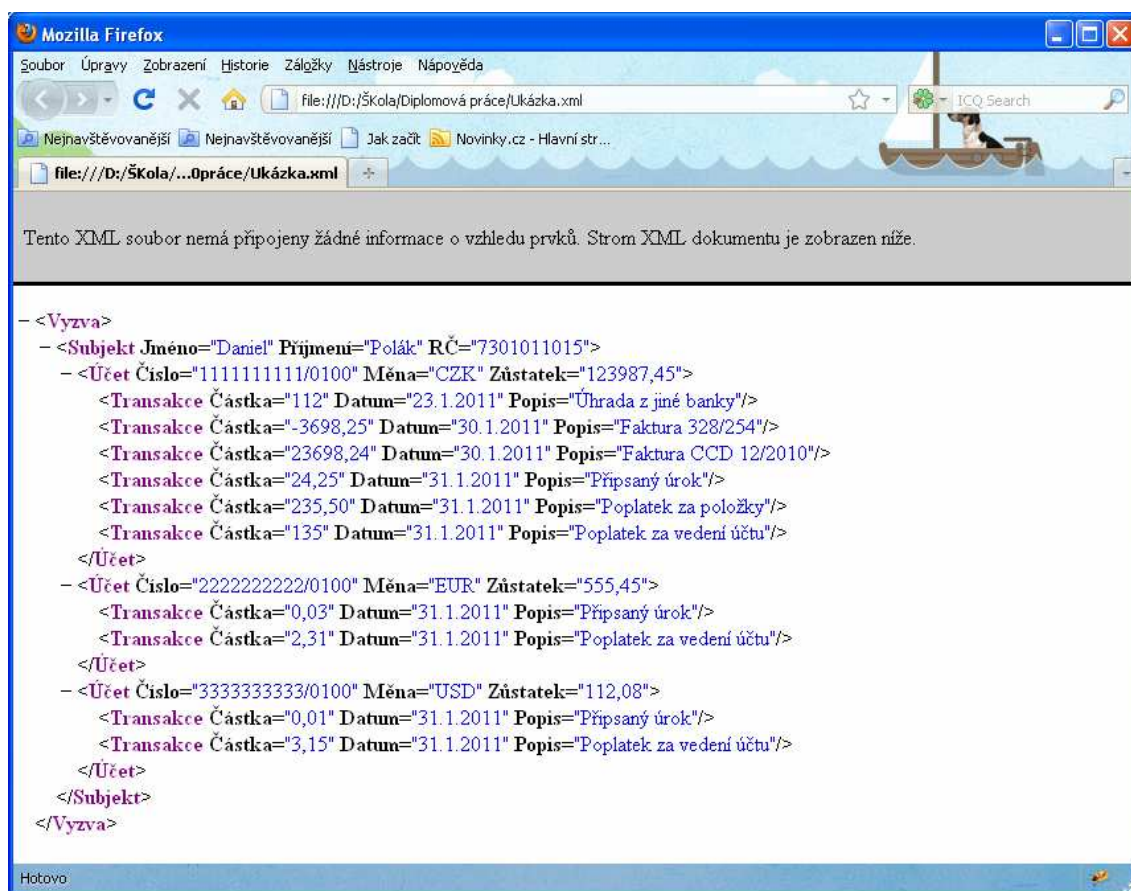

Obrázek č. 10 – Příklad struktury dat a vazeb předávaných XML soubory

Dokument v XML by pak mohl vypadat například následovně:

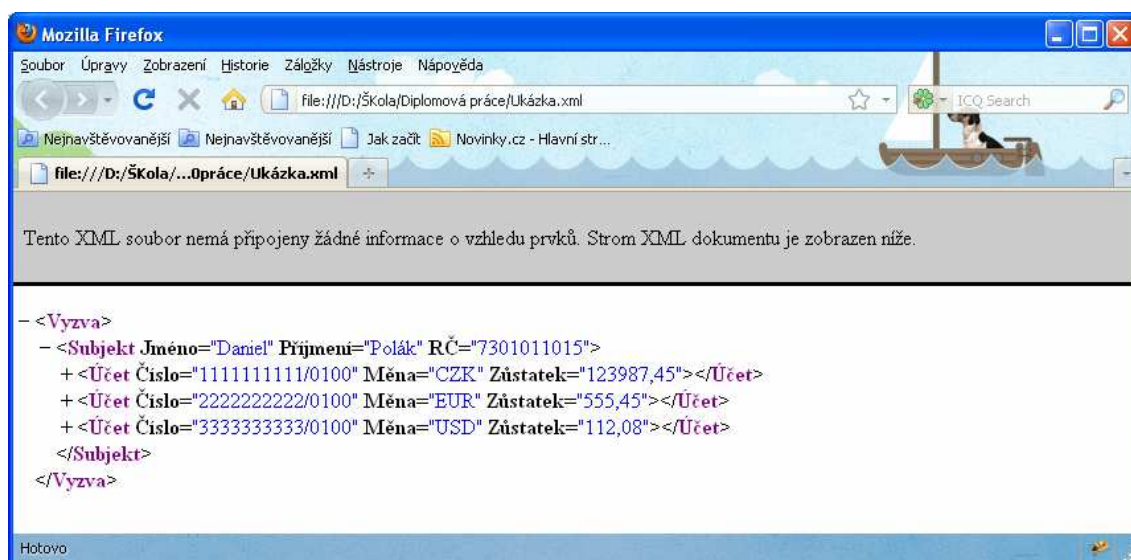
```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<Vyzva>
  <Subjekt Jméno="Daniel" Příjmení="Polák" RČ="7301011015">
    <Účet Číslo="1111111111/0100" Měna="CZK" Zůstatek="123987,45">
      <Transakce Částka="112" Datum="23.1.2011" Popis="Úhrada z jiné banky"/>
      <Transakce Částka="-3698,25" Datum="30.1.2011" Popis="Faktura 328/254"/>
      <Transakce Částka="23698,24" Datum="30.1.2011" Popis="Faktura CCD 12/2010"/>
      <Transakce Částka="24,25" Datum="31.1.2011" Popis="Připsaný úrok"/>
      <Transakce Částka="235,50" Datum="31.1.2011" Popis="Poplatek za položky"/>
      <Transakce Částka="135" Datum="31.1.2011" Popis="Poplatek za vedení účtu"/>
    </Účet>
    <Účet Číslo="2222222222/0100" Měna="EUR" Zůstatek="555,45">
      <Transakce Částka="0,03" Datum="31.1.2011" Popis="Připsaný úrok"/>
      <Transakce Částka="2,31" Datum="31.1.2011" Popis="Poplatek za vedení účtu"/>
    </Účet>
    <Účet Číslo="3333333333/0100" Měna="USD" Zůstatek="112,08">
      <Transakce Částka="0,01" Datum="31.1.2011" Popis="Připsaný úrok"/>
      <Transakce Částka="3,15" Datum="31.1.2011" Popis="Poplatek za vedení účtu"/>
    </Účet>
  </Subjekt>
</Vyzva>
```

Při zobrazení v prohlížeči jsou jednotlivé elementy, atributy a hodnoty odlišeny barevně (viz obrázek číslo 11) a zobrazení je tak ještě přehlednější.

Obrázek č. 11 – Zobrazení XML dokumentu v prohlížeči Mozilla Firefox

V prohlížeči je možné dle potřeby uživatele jednotlivé vnořené skupiny dat seskupovat a prohlížení může být o něco přehlednější (viz Obrázek číslo 12).

Obrázek č. 12 – Zobrazení XML v prohlížeči Mozilla Firefox (seskupení dat)

Stejný soubor lze zobrazit například i v aplikaci Microsoft Excel, nicméně při takovém zobrazení je pro čtení a následnou interpretaci dat nutné vycházet z logiky uspořádání XML dokumentů a zobrazení již není tak přehledné jako ve výše uvedených příkladech.

/Vyzva	/Subjekt/ @Jméno	/Subjekt/ @Příjmení	/Subjekt/ @RC	/Subjekt/ Účet/#id	/Subjekt/Účet/@C iso	/Subjekt/Úč et/@Měna	/Subjekt/Účet/ @Zůstatek	/Subjekt/Účet/Tran sakce/@Částka	/Subjekt/Účet/Tran sakce/@Datum	/Subjekt/Účet/Tran sakce/@Popis
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	112	23.1.2011	Uhrada z jiné banky
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	-3698,25	30.1.2011	Faktura 328/254
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	23698,24	30.1.2011	Faktura CCD 12/2010
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	24,25	31.1.2011	Připsaný úrok
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	235,5	31.1.2011	Poplatek za položky
	Daniel	Polák	7301011015	1	1111111111/0100	CZK	123987,45	135	31.1.2011	Poplatek za vedení účtu
	Daniel	Polák	7301011015	2	2222222222/0100	EUR	555,45	0,03	31.1.2011	Připsaný úrok
	Daniel	Polák	7301011015	2	2222222222/0100	EUR	555,45	2,31	31.1.2011	Poplatek za vedení účtu
	Daniel	Polák	7301011015	3	3333333333/0100	USD	112,08	0,01	31.1.2011	Připsaný úrok
	Daniel	Polák	7301011015	3	3333333333/0100	USD	112,08	3,15	31.1.2011	Poplatek za vedení účtu

Obrázek č. 13 – Zobrazení XML dokumentu v aplikaci MS Excel

Další požadavky byly na zajištění autenticity dat, validity souboru s daty, a v neposlední řadě nezávislost na platformách koncových systémů.

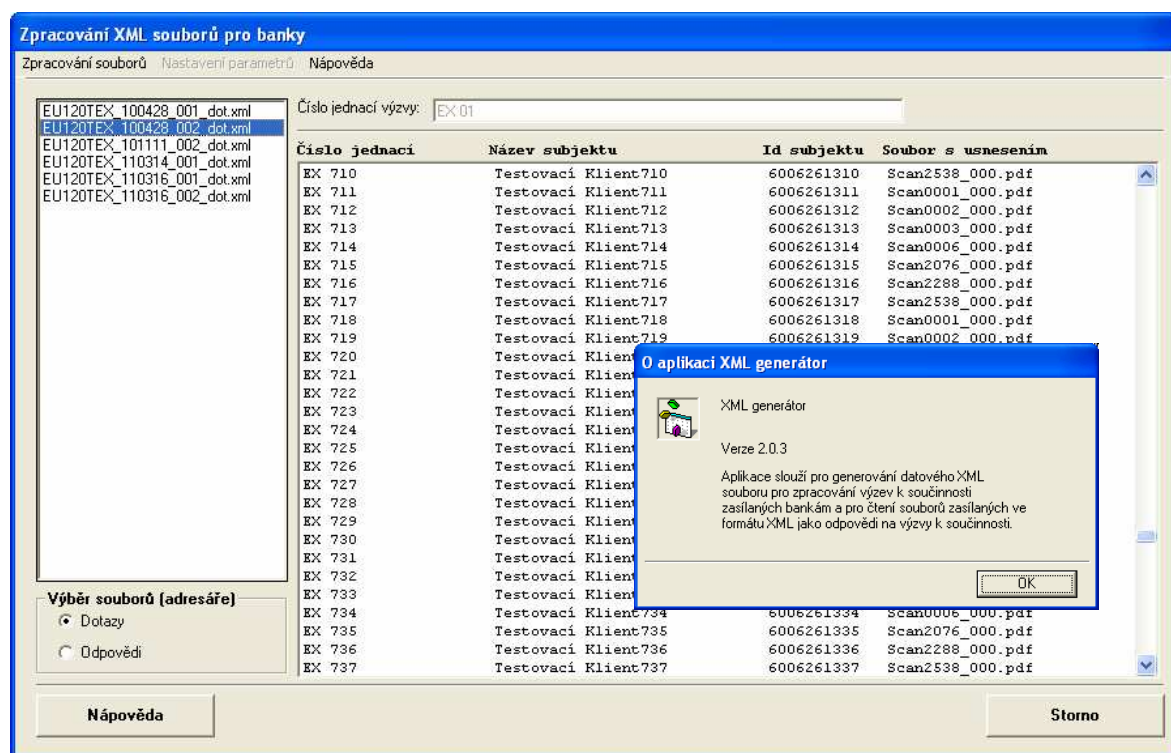
Dokumenty napsané jazykem XML splňují všechny výše uvedené požadavky a jejich použití bylo shledáno jako nejvhodnější. I z tohoto důvodu je komunikace dle Standardu bankovních aktivit číslo 17 založena na přenosu dat ve formátu XML.[1]

5.1.1 Dopady využití XML formátu

Přestože jsou soubory ve formátu XML pro přenos dat mezi různými platformami patrně nejlepší dostupnou technologií, nese s sebou jejich využití i některá omezení. Zatímco u textových formátů dokázal každý uživatel data snadno vytvářet a modifikovat, dokument psaný XML jazykem vyžaduje pro svou tvorbu rozšířenou znalost o této problematice a zpravidla se neobejde bez zásahu do aplikačních softwarů a s tím spojené náklady na úpravu. Investice na straně bank jsou zpravidla podmíněny návratností, která je v případě automatizace procesu zpracování výzev k součinnosti snadno prokazatelná. Stejně tak je tomu i u finančních úřadů a exekutorských úřadů, které zasílají velké množství dotazů. V případě úřadů, které generují jednotky dotazů týdně, případně i méně, může být investice do nového software nerentabilní a pro jiný způsob komunikace by tak nebylo možné vytvořit požadované podmínky.[1]

Z tohoto důvodu vznikla z iniciativy bank volně dostupná aplikace, pomocí které mohou soudní exekutoři generovat dotazy ve formátu XML a kde je možné odpovědi zaslané bankami transformovat do sestav ve formátu rtf. V aplikaci je možné jednoduchým způsobem prohlížet XML soubory dotazů i odpovědí a při vytváření dotazů je podporován

import dat ze souborů ve formátu CSV. Aplikace také umožňuje prověřit validitu XML souborů.

Obrázek č. 14 – Formulář aplikace pro vytváření a čtení XML souborů[14]

5.2 Způsoby přenášení dat

Před zavedením Informačního systému datových schránek bylo velmi komplikované předávat data mezi bankami a orgány veřejné moci jinak, než listovními zásilkami. Veškeré snahy o jednotnou komunikaci byly ovlivňovány citlivostí přenášených dat a neochotou zúčastněných stran investovat do jakékoliv nové technologie. Situace tak byla podobná jako u výběru formátů pro komunikaci. Komunikace tak probíhala prostřednictvím mailů, různých portálů, elektronických kurýrů a podobných nástrojů, kterých bylo velké množství. Orgánům veřejné moci i bankám byla ze strany různých komerčních subjektů nabízena řešení přenosu dat, nicméně využití těchto systémů znamenalo další investice a provozní náklady, které žádný ze zúčastněných subjektů nebyl ochoten vynaložit.

Jeden ze systémů, který by jistě znamenal výrazné zvýšení efektivity procesu výměny dat, byl založen na principu jednoho místa, kam by orgány veřejné moci zasílali dotazy. Z tohoto místa by byly dotazy rozeslány všem bankám a po zaslání odpovědí by se zprávy sloučily a výstavce výzvy by obdržel ucelenou odpověď. Kromě kumulace dat by na tomto místě byla zajišťována i transformace dat mezi formáty používanými jednotlivými subjekty. Ani tento systém ale nebyl úspěšný, protože jednotlivé strany se nedohodly na způsobu financování takového projektu. Pro některé banky bylo navíc nepřijatelné poskytování dat třetí osobě, která by s nimi dále manipulovala.

Posunem v této oblasti bylo využití portálu daňové správy, jak je uvedeno v bodu 4.2.2. a zásadní změna přišla až se zavedením Informačního systému datových schránek.

5.2.1 Informační systém datových schránek

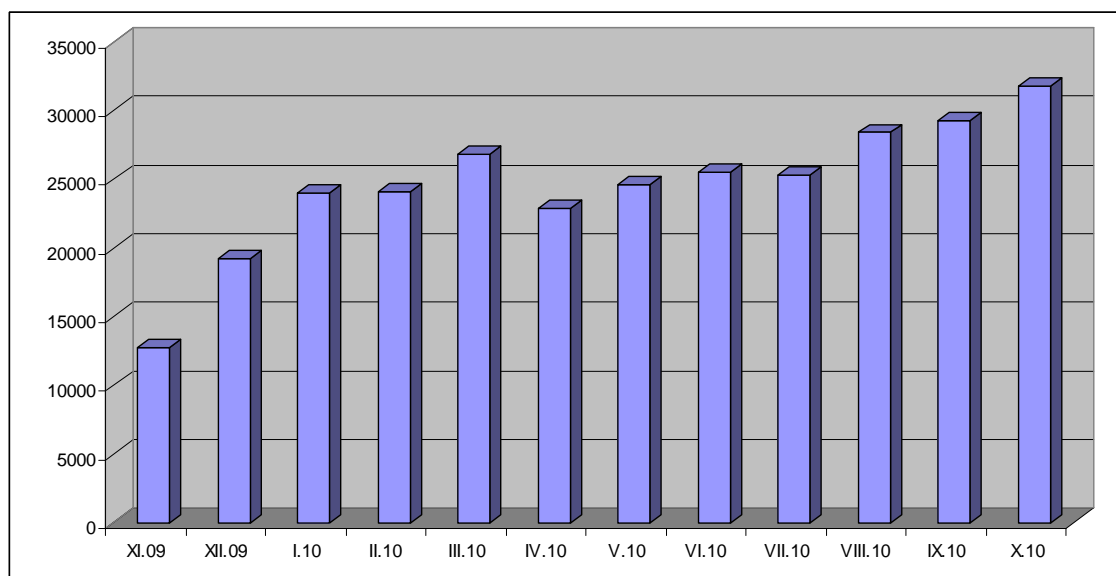
Pro zlepšení kooperace mezi bankami a orgány veřejné moci byla implementace ISDS zlomovou událostí a to především díky vytvoření dříve neexistujícího komunikačního kanálu využitelného mimo jiné i pro přenos citlivých dat.

Před zavedením systému bylo jen velmi těžce předvídatelné, kolik zpráv jím bude procházet, jak budou zprávy velké, jaké budou formáty příloh zpráv, jakým způsobem bude možné využít elektronickou formu dokumentů a zda implementace systému bude znamenat zlepšení nebo naopak zhoršení komfortu komunikace mezi státní správou a soukromými subjekty.

Povinnost využívat tento systém byla pro právnické osoby stanovena od 1. 11. 2009 a již během prvních týdnů po tomto datu byla většina korespondence od orgánů veřejné moci bankám přeměřována na elektronické zasílání. Za první rok provozu ISDS (1. 11. 2009 – 31. 10. 2010) bylo posláno prostřednictvím ISDS téměř 28,5 miliónu zpráv.

Do Komerční banky, a.s. bylo za stejné období doručeno 294 710 zpráv, přičemž 92,9% zpráv souviselo se zpracováním agendy exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu a výzvami k součinnosti. Přílohy zpráv byly zpravidla dokumenty naskenované nebo převedené do formátu PDF, v některých případech byly dokumenty uloženy jako obrázek JPG, případně jako jiné grafické formáty. Zprávy obsahující jako některou z příloh strukturovaná data byla spíše výjimkou.

Zákon 300/2008 Sbírky (o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) stanovuje povinnosti používání datových schránek, nicméně v době spuštění ISDS neexistovala žádná pravidla pro vyplňování dat na obálce datové zprávy, přesto využívání systému postupně přineslo částečné ustálení a bylo možné na jejich základě definovat pravidla, která usnadnila přesněji odhadovat obsah jednotlivých zpráv.[16]

Obrázek č. 15 – Počet datových zpráv doručených do Komerční banky, a.s.[11]

ISDS má obrovský potenciál dalšího využití za předpokladu, že budou tímto systémem zasílána strukturovaná data, která bude moci příjemce zpracovávat automatizovaně, v ideálním případě bez využití lidské práce.

Pro lepší a přesnější využití ISDS je nutné nastavit jednotná pravidla vyplňování dat na obálce zprávy tak, aby na jejich základě bylo možné automaticky třídit zprávy ještě před jejich otevřením. Metadata obsažená v obálce datové zprávy jsou uložena v XML souboru, jehož definice je součástí Provozního řádu ISDS.

Vzor XML souboru s daty z obálky datové zprávy:

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>  
  
<MessageDownloadResponse xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"  
xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmlns="http://isds.czechpoint.cz/v20">  
  
  <dmReturnedMessage>  
  
    <dmDm>
```

```
<dmID>30128720</dmID>
<dbIDSender>2s3brdz</dbIDSender>
<dmSender>Městský obvod Ostrava-Jih</dmSender>
<dmSenderAddress>Horní 791/3, 70030 Ostrava, CZ</dmSenderAddress>
<dmSenderType>10</dmSenderType>
<dmRecipient>Komerční banka, a.s.</dmRecipient>
<dmRecipientAddress>Na Příkopě 969/33, 11407 Praha 1, Česká
republika</dmRecipientAddress>
<dmAmbiguousRecipient>>false</dmAmbiguousRecipient>
<dmSenderOrgUnit xsi:nil="true" />
<dmSenderOrgUnitNum xsi:nil="true" />
<dbIDRecipient>4ktes4w</dbIDRecipient>
<dmRecipientOrgUnit xsi:nil="true" />
<dmRecipientOrgUnitNum xsi:nil="true" />
<dmToHands xsi:nil="true" />
<dmAnnotation>npm</dmAnnotation>
<dmRecipientRefNumber xsi:nil="true" />
<dmSenderRefNumber>JQM/983465/09/PRH/Po</dmSenderRefNumber>
<dmRecipientIdent xsi:nil="true" />
<dmSenderIdent xsi:nil="true" />
<dmLegalTitleLaw xsi:nil="true" />
<dmLegalTitleYear xsi:nil="true" />
<dmLegalTitleSect xsi:nil="true" />
<dmLegalTitlePar xsi:nil="true" />
<dmLegalTitlePoint xsi:nil="true" />
<dmPersonalDelivery>>false</dmPersonalDelivery>
<dmAllowSubstDelivery>>true</dmAllowSubstDelivery>
<dmFiles>
    <dmFile dmMimeType="application/pdf">
```

```
dmFileMetaType="enclosure" dmFileGuid=":::SPX\SPXMO\Doc\12302"  
dmFileDescr=" pravni_moc.pdf">  
<dmEncodedContent />  
</dmFile>  
</dmFiles>  
</dmDm>  
<dmHash algorithm="SHA-256" />  
<dmQTimestamp />  
<dmDeliveryTime>2010-11-17T09:28:36.247+01:00</dmDeliveryTime>  
<dmAcceptanceTime>2010-11-18T07:21:57.377+01:00</dmAcceptanceTime>  
<dmMessageStatus>6</dmMessageStatus>  
<dmAttachmentSize>197</dmAttachmentSize>  
</dmReturnedMessage>  
</MessageDownloadResponse>
```

Pro účely automatizace procesů by bylo vhodné, aby struktura obsahovala element obsahující kód typu dokumentu, který by byl stanoven závazným číselníkem. Číselník by měl obsahovat všechny obvyklé typy dokumentů a bylo by možné ho postupně doplňovat. Alternativou k vytvoření takového elementu je vytvoření číselníku kódů, které budou doplňovány jako hodnota, případně součást hodnoty nějakého již existujícího prvku struktury. Za tímto účelem je patrně nejvhodnější využít element `dmAnotation` (Věc / Předmět). Příklady kódů jsou uvedeny v tabulce číslo 9.

Kód	Typ dokumentu
AS_EP	Exekuční příkaz
AS_PM	Vyrozumění o právní moci
AS_VYZ	Výzva k součinnosti
AS_SE	Zastavení exekučního příkazu
...	...

Tabulka č. 9 – Příklad číselníku typu dokumentů

Informace o typech dokumentů zasílaných datovými zprávami by pak mohla být využita i pro tvorbu podrobnějších statistik využití ISDS.

5.3 Zabezpečení přenášených dat

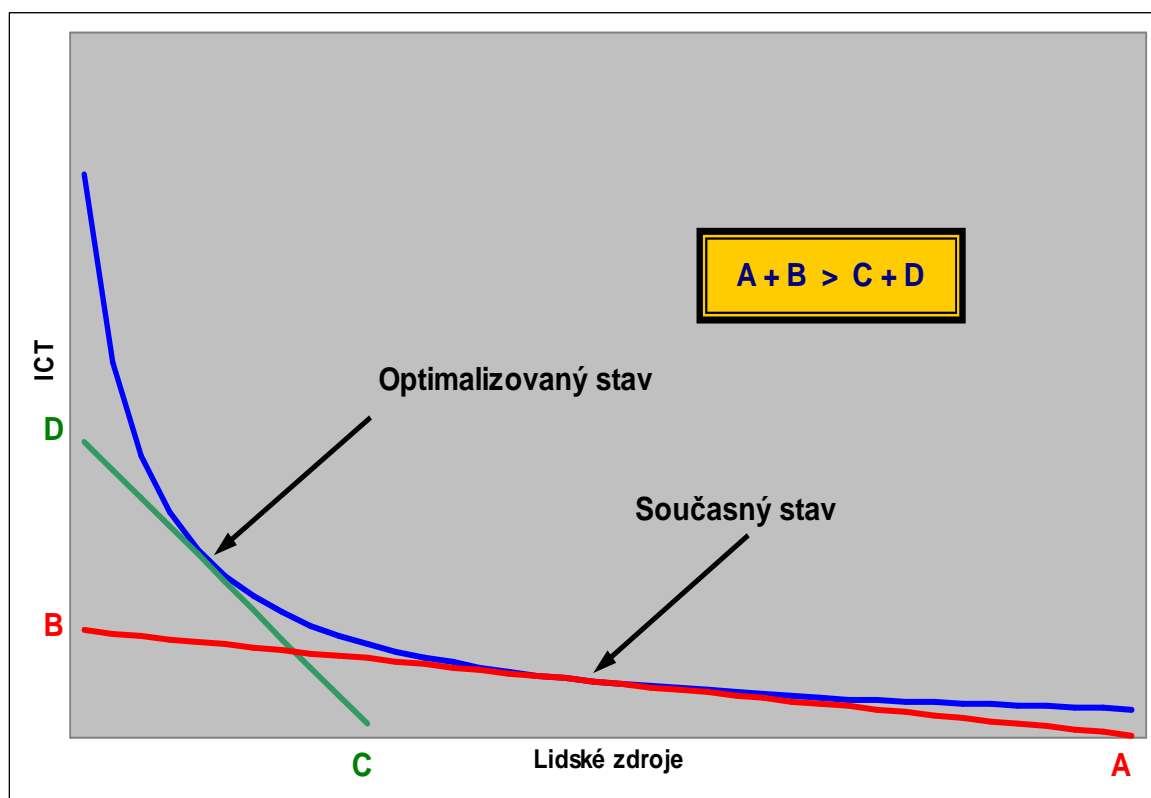
Jediným použitým zabezpečením pro přenos dat mezi orgány veřejné moci a bankami byl kryptovací algoritmus SHA-1. V době přípravy standardu se jednalo o silný algoritmus, nicméně v dnešní době je morální životnost algoritmu pro řadu použití považována za ukončenou. Přesto není důvod investovat do změny zabezpečení, jelikož úloha bezpečného přenosu dat přešla na datové schránky.

Význam doplňování autentizačního kódu do souborů pro finanční úřady, jak je uvedeno v bodu 4.2.3 je sice přechodem na komunikaci prostřednictvím ISDS snížen, nicméně není důvod algoritmus měnit, ani odstraňovat.

6. Závěr

Současné využití ICT v agendách exekučních příkazů a výzev k součinnosti je velmi malé a kromě dohod zakotvených ve Standardu bankovních aktivit číslo 17 neexistují žádná další nařízení nebo doporučení s cílem zvýšit efektivitu těchto procesů. Přitom se jedná o procesy, které by mohly být automatizovány ve velmi vysoké míře a v konečném důsledku by náklady všech zúčastněných subjektů, vynaložené na vymáhání pohledávek, mohly být výrazně nižší.

Současný stav je znázorněn v grafu na obrázku číslo 16. Pro pokrytí poptávky na zpracování výzev k součinnosti a exekučních příkazů je vynakládáno určité množství lidské práce a při zpracování jsou využívány určité technologie. Přestože v dnešní době dostupné informační a komunikační technologie s sebou přináší mnohem větší možnosti, je jejich využití ve zmíněných procesech relativně nízké.

Obrázek č. 16 – Rozložení zdrojů využitých při zpracování exekucí a výzev

Pro posun ze současného stavu ke stavu optimalizovanému je proto nutné více využívat možnosti ICT než je tomu nyní, a tím snížit množství lidských zdrojů, které jsou pro zajištění procesů nezbytné.

S ohledem na současný stav je nejvhodnější navázat na dosavadní zkušenosti a přistoupit k dalšímu rozvoji stávajících technologií. Rozšířením struktury dotazu a odpovědi, dnes užívané pro komunikaci mezi bankami a finančními úřady, bude vytvořena univerzální forma komunikace využitelná téměř všemi subjekty, které bankám zasílají žádosti o součinnost. Výjimku tvoří pouze specifické dotazy soudních exekutorů, pro které již také existuje struktura definovaná ve standardu Bankovní asociace ČR. Tímto způsobem by bylo pokryto více než 99 % všech výzev k součinnosti.

Dalším krokem automatizace je zavedení elektronických exekučních příkazů. Vzhledem k tomu, že exekuční příkazy příkázáním pohledávky z účtu mají vždy stejnou strukturu, je možné tímto způsobem zpracovávat celých 100 % exekučních příkazů zasílaných bankám. Kromě zpřesnění procesu dojde k výraznému zrychlení, které umožní efektivně a přesně řídit celý vymáhací proces. Současně by bylo výrazně sníženo riziko spojené s prodlžením zablokování prostředků na účtech povinného, které je v současné době procesní nutností a přitom není v souladu s platnými zákony.

Vlastní zavádění XML technologie jako závazného formátu pro přenos dat pro oblast zpracování exekučních příkazů příkázáním pohledávky z účtu a výzev k součinnosti je možné zrychlit legislativními kroky, které budou více motivovat zúčastněné strany na implementaci nových informačních a komunikačních technologií. Dosáhnout toho lze zavedením poplatku, který by byly banky oprávněny účtovat za poskytnutí součinnosti. Aby byly zúčastněné strany více zainteresovány na zavádění nových procesů a technologií, byl by poplatek stanoven prováděcí vyhláškou příslušného ministerstva (Ministerstvo financí ČR, případně Ministerstvo spravedlnosti ČR) a lišil by se dle způsobu poskytování součinnosti. Banka by byla oprávněna účtovat vyšší poplatek pouze v případě, že jí byla součinnost doručena v nestandardizované podobě. Nižší poplatek by si byla banka oprávněna účtovat v případech, kdy oboustranná komunikace probíhá předepsaným způsobem. Pokud by banka nebyla schopna standardizovaným způsobem zpracovat odpověď, nesměla by si účtovat žádný poplatek.

Podporu elektronického exekučního příkazu je nutné zakotvit také do zákona číslo 99/1963 Sb., aby tato forma byla považována při zpracování za závaznou. Pokud by tomu tak nebylo, musely by banky kontrolovat soulad exekučního příkazu v elektronické a listinné podobě a nebylo by možné proces ve větší míře automatizovat.

Podpora a vlastní implementace výše uvedených technologií do praxe může ve velmi krátké době přispět ke zjednodušení a výrazné zrychlení procesu, úsporu nákladů a v neposlední řadě eliminaci mnoha rizik.

Seznam literatury

1. HAROLD, Elliotte Rusty; MEANS, W. *XML v kostce: pohotová referenční příručka*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2002. 439 s. ISBN 80-722-6712-4.
2. ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Manažerské řízení a informační technologie*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2006. 156 s. ISBN 80-247-2052-3.
3. TVRDÍKOVÁ, Milena. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy: Nástroje ke zvyšování kvality informačních systémů* Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2008. 176 s. ISBN 978-80-247-2728-8.
4. VOŘÍŠEK, Jiří. *Strategické řízení informačního systému a systémová integrace*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1997. 323 s. ISBN 80-85943-40-9.
5. ČESKÁ BANKOVNÍ ASOCIACE, Praha. *Standard bankovních aktivit č. 17: Racionalizace výměny dat s orgány oprávněnými podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách (§38)*. 2011. 60 s.
6. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
7. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
8. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 99/1964 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
9. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
10. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.
11. KOMERČNÍ BANKA, A.S. *Aplikace Exekuce a KB Výzvy*. Veřejně nepřístupné. Aplikace pro podporu zpracování exekučních příkazů a výzev k součinnosti zpracovávaných v Komerční bance, a.s.
12. KOMERČNÍ BANKA, A.S., Praha. *Instrukce 07-001: Zpracování výzev a exekucí v KB*. 2010. 17 s.
13. KOMERČNÍ BANKA, A.S., Praha. *Interní postupy útvaru Exekuce*. 2010. 157 s.
14. POLÁK, Daniel. *XML generátor*[počítačový program]. Praha: 2010. Počítačový program pro generování a čtení datových XML souborů dle 2. části standardu bankovních aktivit číslo 17.
15. EXEKUTORSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistiky* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-20] Dostupný z WWW:<<http://www.ekcr.cz>>.
16. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Datové schránky* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-20] Dostupný z WWW:< <http://www.datoveschranky.info>>.
17. TOMANOVÁ, Veronika. *Úrok z prodlení nově a jednodušeji* [on-line]. 2010. [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW:<<http://www.finance.cz/zpravy/finance/273575-urok-z-prodleni-nove-a-jednoduseji/>>.

18. WORLD WIDE WEB CONSORTIUM. XML Technology [on-line] 2011.
Dostupný z WWW: < <http://www.w3.org/standards/xml/>>